

**V Jornada
d'Intercanvi d'Experiències
de la Família
de Serveis Socioculturals
i a la Comunitat**

Barcelona, 16 de juny de 2016

Coordinadores

Casanovas Mussons, Núria

Fernàndez Viciano, Anna

Gil Fernàndez, Àngels

Martínez Martínez, Mercè

Nus Rey, Pilar

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

col·lecció / colección

JORNADES I CONGRESSOS, 11

edició / edición

Primera edició: Abril 2017

Edició: Institut de Ciències de l'Educació. Universitat de Barcelona

Pg. Vall d'Hebron, 171 (Campus de Mundet) - 08035 Barcelona

Tel. (+34) 934 035 175; ice@ub.edu

Consell Editorial: Antoni Sans, Xavier Triadó, Mercè Gracenea

Maquetació i correcció de text: Mercè Gracenea

amb el suport de / con el apoyo de:

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Aquesta obra està subjecta a la llicència Creative Commons 3.0 de Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades. Consulta de la llicència completa a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca>

Esta obra está sujeta a la licencia Creative Commons 3.0 de Reconocimiento-NoComercial-SinObraDerivada. Consulta de la licencia completa en: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca>

Casanovas Mussons, Núria; Fernández Viciano, Anna; Gil Fernández, Àngels; Martínez Martínez, Mercè i Nus Rey, Pilar. *V Jornada d'Intercanvi d'Experiències de la Família de Serveis Socioculturals i a la Comunitat*. Barcelona, Universitat de Barcelona (Institut de Ciències de l'Educació), 2017. Document electrònic. [Disponible a: <http://hdl.handle.net/2445/110184>].

ISBN: 978-84-617-9245-0

URI: <http://hdl.handle.net/2445/110184>

ÍNDEX

PRESENTACIÓ	4
Els professionals dels Serveis socioculturals i a la comunitat Carme Altés Riera.....	6
Alumnat amb necessitats educatives especials i Formació Professional, es pot parlar d'inclusió? M. Neus Escoda Moliné.....	13
Contractació de professionals en l'àmbit dels serveis socials Pia Ferrer	23
Carta al 2030 Iolanda Salamanca Pérez.....	29
Redescobrint Barcelona Lourdes Casas Piñeles.....	32
Involucra-m'hi i ho aprenc Anna Trullols Fàbrega, Olga Obradors Rovira.....	43
Dos mòduls, un projecte Montse Gómez, MariaJosé Loscos.....	50
Relacions Bidireccionals Escola-Empresa Cristina Jiménez, Núria Girbau.....	55
Projectes amb l'entorn Llorenç Planes Casals, Encarna Bosch Grau.....	59
La Comissió d'Atenció a la Diversitat a la Formació Professional, una idea innovadora a l'institut Ribot i Serra de Sabadell Encarna Molina, Susana Pinto, Pilar Torrico.....	63

PRESENTACIÓ

La família de Serveis Socioculturals i a la Comunitat és una família molt dinàmica, en constant esforç per adaptar-se a les noves tendències del món educatiu i les seves metodologies. Les trobades, usualment bianuals dels seus professionals, permeten l'intercanvi d'experiències i empenyen El professorat a nous reptes en els seus centres educatius. Compartir experiències beneficia els professors i professores pel contacte amb metodologies i/o enfocaments exposats per d'altres centres educatius, però en última instància el benefici d'aquestes trobades és per als nous professionals que es preparen en cadascun dels instituts d'arreu de Catalunya: l'alumnat.

Fa dos anys de la darrera Jornada d'Intercanvi d'Experiències. No és molt de temps, i en canvi, si són força les propostes que ens ha fet arribar el professorat. De totes elles, se'n deriven dos grans àmbits temàtics que són l'acompanyament de l'alumnat en el marc de la inclusió educativa i les metodologies, estratègies i experiències que afavoreixen l'assoliment de les competències professionals.

Les presents jornades s'han organitzat a partir d'un grup de treball de l'Institut de Ciències de la Universitat de Barcelona que han participat conjuntament en altres ocasions en temes relacionats amb aquesta família professional. Ha estat una gran oportunitat per desenvolupar un treball cooperatiu, engrescador i enriquidor que posarem al servei d'altres accions de formació.

Els professionals dels Serveis socioculturals i a la comunitat

Carme Altés Riera Maltes12@xtec.cat.

Servei d'atenció a la diversitat i la inclusió. Departament d'Ensenyament

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

DE L'ESCOLA INCLUSIVA AL SISTEMA INCLUSIU

Els professionals dels
Serveis socioculturals i a la comunitat

16 de juny de 2016

DE L'ESCOLA INCLUSIVA AL SISTEMA INCLUSIU

1. RECURSOS: Professionals de suport educatiu
2. MARC, PRINCIPIS: REPTES?

1. ... Docents i professionals de suport educatiu

Mapa territorial de recursos

Plantilles de llars d'infants, escoles i instituts

Serveis educatius (zona): EAP, CRP, LIC
Serveis educatius específics CREDA, CREDV, SEETDiC
Serveis educatius de suport curricular: CdA i CESIRE
Aules integrals de Suport (AIS)
Serveis educatius específics CREDA, CREDV, SEETDiC,
Centres d'educació especial proveïdors de serveis i recursos (CEEPSiR)
Unitats d'escolarització compartida (UEC)
Centres amb itineraris formatius específics (IFE)
Centres amb programes de formació professional inicial
Suports educatius als Departaments de Benestar, Justícia i Salut

1... Professionals de suport educatiu

Mapa territorial de recursos

Llars d'infants, escoles, instituts i centres d'educació especial (CEE)
- **TEI**: 925 (88)
- **Educadors EE**: 574 (152) en centres amb USEE i CEE
- **TIS**: 180 (94) en centres d'alta complexitat

Centres amb itineraris formatius específics (IFE): TEI

Aules integrals de Suport (AIS): TIS/ EEE

...

() Dotacions del Programa escola inclusiva i d'atenció a la diversitat (persones contractades a 16/12/2015)

ÍNDEX

- 1** ··· Una escola per a tothom
- 2** ··· Del projecte educatiu a la proposta pedagògica de centre: l'organització i la gestió del currículum i de les mesures educatives
- 3** ··· Comunitat educativa i obertura a l'entorn
- 4** ··· Itineraris personalitzats i escolarització
- 5** ··· Treball en xarxa
- 6** ··· Elements per a la reflexió i l'autovaloració dels centres

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

De l'escola inclusiva al sistema inclusiu

Una escola per a tothom, un projecte per a cadascú

A FAVOR DE L'ÈXIT ESCOLAR

Materials per a l'atenció a la diversitat

<http://ensenyament.gencat.cat/ca/departament/publicacions/colleccions/inclusio/escola-inclusiva>

Orientacions per a docents i professionals d'atenció educativa dels centres d'educació infantil, primària, secundària obligatòria i postobligatòria i dels serveis educatius

ESCOLA INCLUSIVA... PROJECTES EDUCATIUS

metodologia

avaluació formativa

paper de mestres i PAE

plans d'acollida i tutoria

famílies

disseny d'activitats competencials

treball col·laboratiu

patis i menjador escolar

QUE FAN POSSIBLE:

- **PRESENCIA**
- **PARTICIPACIÓ**
- **APRENENTATGES VALUOSOS**

8

ESCOLA INCLUSIVA: aprenem i vivim tots junts

Fortaleses: ÈXIT!!

DUA
EL DOCENT COM A DISSENYADOR

Responsabilitat col·lectiva

Treball en xarxa

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

9

PERSONALITZACIÓ DE L'APRENTATGE

*Dissenyem per a **tothom**?*
*L'alumne és **protagonista** del seu aprenentatge?*

Necessitem escoltar la seva veu per conèixer-los millor, per tal de:

- **identificar els seus interessos, temors, progressos, dificultats..**
- **saber com construeixen i comparteixen el seu coneixement**
- ...

per poder **ajustar la resposta educativa** a les seves necessitats i fortaleses

PERSONALITZACIÓ ...

<http://blocs.xtec.cat/mobilsperrainclusio/disseny-universal-per-a-laprenentatge>

<p>Xarxes de reconeixement Què aprenem?</p> 	<p>Xarxes estratègiques Com aprenem?</p> 	<p>Xarxes afectives Per què aprenem?</p>
<p>Proporcionar múltiples maneres de representació</p> <p>Percepció</p> <p>Llenguatge, expressió i símbols</p> <p>Comprensió</p>	<p>Proporcionar múltiples maneres per l'acció i l'expressió</p> <p>Acció física</p> <p>Expressió i comunicació</p> <p>Funcions executives</p>	<p>Proporcionar múltiples maneres de comprometre's</p> <p>Captar l'interès</p> <p>Mantenir l'esforç i la persistència</p> <p>Autoregulació</p>

PARTICIPACIÓ I CORESPONSABILITAT

La comunitat educativa

- Docents i professionals de suport educatiu
- Corresponsabilitat de l'alumne i la família en el centre de tots els processos educatius
- Eines de participació, compromís i col·laboració entre la família, el centre i l'alumne

El projecte de convivència

Els plans d'acollida

La carta de compromís

Actitud compromesa, cooperadora i còmplice de tots els agents educatius

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

3

IGUALTAT D'OPORTUNITATS

Les altes expectatives, la identificació de les fortaleces de l'alumne i l'ajustament de la resposta educativa són garantia per a la igualtat d'oportunitats.

TREBALL EN EQUIP I FORMACIÓ

- Revisar pràctiques
- Fer propostes de millora
- Aplicar-les i valorar resultats obtinguts
- Documentar, justificant les millores que s'han produït per incorporar els canvis a polítiques, cultures i pràctiques de centre

Per a qualsevol consulta...

Direcció General d'Educació Infantil i Primària
dgeip.ensenyament@gencat.cat

Servei d'Atenció a la Diversitat i la Inclusió
ensadi.ensenyament@gencat.cat

AMB ÈXIT!

Atendre la diversitat d'alumnes, famílies suposa...

... crear comunitats segures i acollidores

Alumnat amb necessitats educatives especials i Formació Professional, es pot parlar d'inclusió?

M. Neus Escoda Moliné

mescoda2@xtec.cat

Inspecció Barcelona I (Ciutat)

Paraules clau

Orientació, modificació curricular, competència, resultat d'aprenentatge, equip docent

Narrativa de la presentació

1. Introducció

La realitat del dia a dia en el centre educatiu ens fa veure que, els alumnes que han presentat dificultats (i em refereixo a dificultats en genèric, però que han arribat a l'obtenció del graduat d'ESO o a superar una prova d'accés) són orientats o dirigits a la formació professional de grau mitjà.

Els centres de formació professional, tenen un encàrrec clar: han de formar alumnes per a que assoleixin unes competències professionals a l'obtenir el títol

En la meua ponència pretenc tres objectius bàsics:

En primer lloc, donar una visió dels fonaments legals que preveuen la modificació curricular com a procediment a aplicar en cas d'alumnat en el que se li detecten mancances que li dificulten l'assoliment dels resultats d'aprenentatge i els criteris d'avaluació que preveu el currículum establert en el títol exposant el rol de l'alumnat/família, professorat i la inspecció

En segon lloc les repercussions que comporten aquestes modificacions tan acadèmicament com laboral

En tercer lloc com a conclusió i en conseqüència potser el més transcendent, la importància de l'orientació personal i professional, paper de l' EAP del Centre, i de l'Alumnat/família.

2. Referent normatiu d'actuació

Posarem dos tipus de situacions en la que es troben els centres:

1. Alumnat amb dificultats, sense NEE reconegudes que accedeixen a un CF sense accés restringit i dels quals els centres no tenen informació

2. Alumnat amb NEE amb dictamen de l'EAP i que accedeixen amb reserva. En aquests casos podem trobar alumnat en el que el centre de secundària, l'EAP o professionals amb funcions específiques acompanya en el procés d'elecció, pre inscripció i matriculació. Però a vegades la tria del CF no es fa en funció del que veritablement l'alumnat podrà arribar a assolir sinó per altres raons (el que es considera "menys difícil", està més proper al domicili, els pares trien...)

El curs comença i es detecten les dificultats que presenta l'alumne/a. El professorat es planteja dubtes respecte a les capacitats i habilitats del noi/noia i sobre tot què passarà quan hagi de fer la FCT.

L'equip docent ha de tenir present el referent normatiu per prendre decisions:

LLEI 10/2015, del 19 de juny, de formació i qualificació professionals

Article 6. Drets

1. Les persones tenen dret a la formació professional al llarg de la vida i a la promoció professional, d'acord amb el que estableixen els articles 21.5 i 25.1 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya. Així mateix, en els termes i les condicions que estableixi la normativa vigent, tenen el dret d'accedir, en situació d'equitat igualtat, no-discriminació, voluntarietat i confidencialitat

- a) La informació sobre oferta formativa, plans, actuacions i programes
- b) Una orientació professional que proposi una trajectòria formativa i professional ajustada al perfil propi i als requeriments i les oportunitats d'ocupació dels sectors productius.
- c) Els serveis bàsics del sistema de formació i qualificació professionals
- d) Els plans i les accions formatives conduents a la qualificació professional o d'especialització o reciclatge que en millorin les possibilitats d'inserció i promoció professional.
- e) L'acreditació de les competències professionals adquirides per l'experiència o la formació no formal.
- f) Una formació, qualificació i acreditació professionals d'acord amb les capacitats pròpies, mitjançant accions específiques, en el cas de persones amb qualificació baixa o insuficient, amb necessitats especials, amb discapacitat intel·lectual lleu o moderada, en situació de risc d'exclusió social o en una situació socioeconòmica desfavorida.

g) El sistema públic de beques i el gaudiment de les bonificacions i exempcions establertes en taxes i preus públics

Conceptes clau

- Dret a una orientació professional que proposi una trajectòria formativa i professional ajustada al perfil propi
- Dret a una formació, qualificació i acreditació professionals d'acord amb les capacitats pròpies

Article 42. Títols de formació professional i certificats de professionalitat

1. Els títols de formació professional del sistema educatiu i els certificats de professionalitat de l'àmbit laboral acrediten oficialment la competència professional de les persones. Aquests dos tipus d'acreditació oficial tenen com a referent les qualificacions professionals i les unitats de competència del Catàleg de qualificacions professionals del sistema de formació i qualificació professionals de Catalunya, si bé els títols poden incloure, els certificats de professionalitat poden afegir, continguts formatius no inclosos en el Catàleg

2. L'oferta de formació professional del sistema educatiu es compon, d'acord amb la normativa vigent, dels títols homologats, dels títols propis establerts pel Govern, de les adaptacions curriculars amb relació a determinats perfils professionals i requeriments sectorials i de les adaptacions curriculars per a persones amb discapacitat lleu o moderada.

3. L'oferta de formació professional per a l'ocupació es compon del fitxer català d'especialitats formatives del Servei Públic d'Ocupació de Catalunya, que inclou el repertori de certificats de professionalitat i els mòduls i les unitats formatives corresponents, juntament amb altres accions formatives no associades als certificats de professionalitat. També s'inclou el repertori d'accions formatives de formació contínua.

Conceptes clau

- Els títols donen resposta a una o varies qualificacions professionals i acrediten oficialment la competència professional de les persones. Qui té un títol és per que és competent per desenvolupar una ocupació
- Ha de dissenyar-se una oferta de formació professional amb adaptacions curriculars per a persones amb discapacitat lleu o moderada.

Si l'equip docent planteja una **modificació curricular**, ha de tenir present les instruccions inici curs. A continuació ens referirem a les del 2015-2016

3. Modificacions curriculars

3.1. Aspectes generals

El Decret 284/2011, d'1 de març, d'ordenació general de la formació professional inicial determina, en l'article 15, que el Departament d'Ensenyament ha d'establir el marc reglamentari de les modificacions curriculars que facilitin l'assoliment dels objectius establerts per a la formació professional inicial per a alumnes amb necessitats educatives específiques.

La modificació pot ser proposada pel mateix alumne o pels seus pares o tutor o tutora legal, si és menor d'edat, o pel centre educatiu, a proposta de l'equip docent, vistes les necessitats educatives específiques i les competències professionals a assolir en el cicle formatiu.

3.2. Tramitació

Per sol·licitar una modificació curricular d'un cicle formatiu, el director o directora del centre ha de trametre al director o directora dels serveis territorials o, a la ciutat de Barcelona, al o a la gerent del Consorci d'Educació la documentació següent:

a) Sol·licitud signada per l'alumne, o pel pare, la mare o el tutor o tutora legal si és menor d'edat.

b) Documentació acreditativa de les causes que motiven la petició: certificat del centre d'atenció a les persones amb discapacitat (CAD) i certificat mèdic, on consti el caràcter permanent o temporal de la malaltia, lesió o trastorn.

c) Crèdits o unitats formatives que es proposa modificar.

3.3. Elaboració i tramitació de les modificacions curriculars

Correspon al centre, amb la col·laboració de l'EAP si escau, i amb l'assessorament de la Inspecció d'Educació, elaborar la proposta de modificació curricular. En relació amb el cicle que es proposa modificar, la proposta ha d'indicar: per a cada unitat formativa, els resultats d'aprenentatge i criteris d'avaluació, o per a cada crèdit, els objectius i/o continguts, que a parer del centre s'haurien de suprimir o modificar.

El director o directora dels serveis territorials o, a la ciutat de Barcelona, l'òrgan competent del Consorci d'Educació ha de trametre la documentació, amb l'informe de la Inspecció d'Educació que reculli si s'ha seguit el procediment establert, a la Direcció General de Formació Professional Inicial i Ensenyaments de Règim Especial perquè dicti resolució.

La modificació curricular s'ha de fonamentar, per una banda, en les condicions de l'alumne d'acord amb la documentació acreditativa de les causes que motiven la petició i, per l'altra, en el nivell de modificació amb relació al grau d'assoliment dels objectius, els continguts i la temporalització dels crèdits o mòduls professionals o unitats formatives.

3.4. Resolucions

La Direcció General de Formació Professional Inicial i Ensenyaments de Règim Especial pot resoldre dos tipus d'autoritacions :

a) Modificacions curriculars que puguin garantir l'assoliment de la competència general del cicle formatiu i conduir, una vegada superat el cicle, a l'obtenció del títol de tècnic o tècnic superior. La modificació curricular pot comportar canvis en els objectius i continguts dels crèdits o en els criteris d'avaluació i continguts de les unitats formatives, o bé en alguns resultats d'aprenentatge d'unitats formatives no directament relacionades amb les unitats de competència professional del cicle. Així mateix, també pot comportar canvis en la distribució ordinària del cicle formatiu o, en casos excepcionals, la supressió total d'algun crèdit o unitat formativa no relacionada directament amb les unitats de competència professional del títol.

b) Modificacions curriculars que no puguin garantir l'assoliment de la competència general del cicle, però sí conduir a l'obtenció d'un certificat d'estudis parcial. Aquestes modificacions curriculars poden preveure la supressió total d'algun o alguns crèdits, mòduls o unitats formatives, la modificació de la distribució ordinària del cicle i la modificació, si cal, dels objectius terminals i continguts dels crèdits o dels resultats d'aprenentatge i criteris d'avaluació de les unitats formatives que ho necessitin. El centre ha d'expedir un certificat d'estudis parcials dels crèdits, mòduls o unitats formatives superades d'acord amb la modificació feta i, si escau, el certificat de competències professionals acreditades, emprant els models que es troben, i el director o directora del centre ha de comunicar per escrit a l'alumne, el pare, la mare o tutor o tutora legal la seva concessió, fent constar que la resolució es pot recórrer en alçada davant la consellera d'Ensenyament en el termini d'un mes des de la seva notificació.

En el cas que la modificació curricular que es necessita no permeti garantir la consecució d'un mínim dels objectius generals del cicle ni cap de les competències professionals, la Direcció General de Formació Professional Inicial i Ensenyaments de Règim Especial denegarà la modificació sol·licitada i emetrà un informe en el qual orientarà l'alumne a estudis més adients a les seves possibilitats

Conceptes clau

- La modificació pot ser proposada pel mateix alumne o pels seus pares o tutor o tutora legal, si és menor d'edat, o pel centre educatiu, a proposta de l'equip docent
- Necessita sol·licitud de l'alumne– família i justificació mèdica
- Si la modificació assegura l'adquisició de totes les competències, s'obtindrà el títol, en cas que no s'assegurin totes les competències no s'obtindrà el títol i caldrà una orientació posterior

4. Propostes per fer l'estudi

4.1. Identificar les mancances que presenta l'alumne i que justifiquen fer l'estudi que posen en alerta al professorat que l'alumne no arribarà a poder desenvolupar les competències professionals que demana el títol

4.2. Analitzar, valorar i triar entre els mòduls que formen el currículum mòduls associats a unitats de competència i no associats.

Si el centre es planteja modificar o si és necessari eliminar algun mòdul no associat a una unitat de competència, la competència del títol s'obté i per tan es podria obtenir el títol

En el decret del títol es troba la correspondència entre mòduls professionals i unitats de competència per a l'acreditació.

Posem per exemple el CFM Atenció a les persones en situació de dependència

CORRESPONDÈNCIA D'UNITATS DE COMPETÈNCIA I MÒDULS PROFESSIONALS

Unitats de competència acreditades	Mòduls professionals superats
UC1016_2: Preparar i donar suport a les intervencions d'atenció a les persones i al seu entorn en l'àmbit institucional, indicades per l'equip interdisciplinari.	0210. Organització de l'atenció a les persones en situació de dependència.
UC1017_2: Desenvolupar intervencions d'atenció física dirigides a persones dependents en l'àmbit institucional. UC1018_2: Desenvolupar intervencions d'atenció sociosanitària dirigides a persones dependents en l'àmbit institucional. UC0249_2: Desenvolupar intervencions d'atenció física domiciliària dirigides a persones amb necessitats d'atenció sociosanitària.	0217. Atenció higiènica. 0216. Atenció sanitària.
UC1019_2: Desenvolupar intervencions d'atenció psicosocial dirigides a persones dependents en l'àmbit institucional. UC0250_2: Desenvolupar intervencions d'atenció psicosocial domiciliària dirigides a persones amb necessitats d'atenció sociosanitària.	0213. Atenció i suport psicosocial. 0214. Suport en la comunicació.
UC0251_2: Desenvolupar les activitats relacionades amb la gestió i funcionament de la unitat convivencial.	0215. Suport domiciliari.
UC1423_2: Atendre i gestionar les trucades entrants del servei de teleassistència. UC1424_2: Emetre i gestionar les trucades sortints del servei de teleassistència. UC1425_2: Manejar les eines, tècniques i habilitats per prestar el servei de teleassistència.	831 eassistència.

4.3. Identificar i Valorar l'assoliment dels diferents resultats d'aprenentatge segons els criteris d'avaluació previstos en el currículum

Seguint amb l'exemple del CFM Atenció a les persones en situació de dependència fem una proposta de registre per fer la valoració del Mòdul professional 2: Atenció sanitària

Unitat de Formació	Resultats d'Aprenentatge	Si	No	Ajuda	Observacions
1: Mobilització de persones en situació de dependència	1. Organitza les activitats de mobilització, trasllat i deambulació a persones en situació de dependència relacionant-les amb les característiques i necessitats de les mateixes				
	2. Realitza activitats de mobilització, trasllat i deambulació analitzant les característiques de la persona en situació de dependència				
	3. Realitza el control i seguiment de les activitats de mobilització, trasllat i deambulació analitzant els protocols d'observació i registre establerts				
2: Activitats d'assistència sanitària					
3. suport en la ingesta					
4: aplicació de tractaments per a persones en situació de dependència					

SI: es preveu que l'alumne sigui capaç de realitzar el RA autònomament
 NO: es preveu que l'alumne no sigui capaç de realitzar el RA autònomament
 AJUDA: l'alumne podrà realitzar el RA adequadament amb adaptacions

Aquest anàlisi ajudarà a l'equip docent a prendre una **decisió**:

Si l'alumne té un o varis resultats d'aprenentatge que es preveu que no podrà assolir, comportarà que no superarà la Unitat Formativa. Si aquesta situació es repeteix en altres Unitats Formatives del mateix o diferents mòduls, comportaria que l'alumne no superaria el mòdul o mòduls que formen part del currículum. Si aquest mòdul està associat a una o diverses unitats de competència, en no poder-se assolir aquestes competències l'alumne no podrà obtenir el títol

5. Resum i Conclusions

1. La inclusió en els estudis professionals, s'ha d'entendre com la orientació de l'alumnat cap a una formació adaptada a les seves possibilitats
2. La orientació té una doble vessant:
 - a. Durant l'ensenyament obligatori per tal d'iniciar una formació post obligatòria amb èxit
 - b. Durant l'ensenyament post obligatori per reconduir i fomentar la formació al llarg de la vida
3. Les modificacions curriculars poden i han de ser iniciativa dels equips docents pensant sempre amb les capacitats de l'alumnat i com aquestes capacitats i habilitats podran esdevenir competències
4. És necessari un estudi seriós, el més precoç possible però sense precipitar-se, amb una observació activa de l'evolució de l'alumne per tal de proposar la modificació i orientació en el moment adequat
5. Cal treballar l'equip docent coordinadament
6. Fugir d'esperar a la FCT per tal de posar en marxa la modificació curricular
7. Pensar sempre que, en definitiva l'alumne ha de sol·licitar la modificació i que si tot i raonar-li la necessitat no vol acollir-se a aquest dret, l'equip docent no té altre recurs que avaluar amb criteri
8. Una modificació curricular requereix un resolució de la DGFPERE per tant cal ser curós en la seva tramitació, seguiment. Cal informar a l'alumne de la resolució i les seves repercussions
9. Una modificació curricular que modifiqui considerablement o elimini UF, Mòduls o crèdits lligats a unitats de competència té com a conseqüència la NO obtenció del títol

10. És molt important que en l'avaluació en la formació professional es tingui sempre present els resultats d'aprenentatge i els criteris d'avaluació associats atès que donen resposta a les competències professionals que en definitiva donen la ocupabilitat.

6. Referents bibliogràfics

Resolució ENS/1492/2015, de 26 de juny, per la qual s'estableixen els compromisos de qualitat del servei d'assessorament i del servei de reconeixement acadèmic (DOGC núm. 6906, de 6.7.2015).

Decret 28/2014, de 4 de març, d'ordenació general dels ensenyaments professionals d'arts plàstiques i disseny, i de modificació del Decret 284/2011, d'1 de març, d'ordenació general de la formació professional inicial (DOGC núm. 6576, de 06.03.2014).

Resolució ENS/1891/2012, de 23 d'agost, d'organització de diverses mesures flexibilitzadores i actuacions en la formació professional inicial (DOGC núm. 6220, de 26.09.2012).

Resolució ENS/261/2014, de 4 de febrer, per la qual es modifica la Resolució ENS/1891/2012, de 23 d'agost, d'organització de diverses mesures flexibilitzadores i actuacions en la formació professional inicial (DOGC núm. 6562, de 14.2.2014).

Contractació de professionals en l'àmbit dels serveis socials

Pia Ferrer

Cap del servei de Formació i Gestió del Coneixement Especialitzat
Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

L'exposició consta de tres apartats:

- 1.- Context dels serveis socials.
- 2.- Cartera de Serveis Socials i els perfils professionals de la família de serveis socioculturals i a la comunitat
- 3.- Contractació dels perfils de serveis socials vinculats als cicles formatius.

1.- Context dels serveis socials a Catalunya que poden ajudar a explicar la situació de les contractacions d'ocupacions vinculades als cicles formatius de la família

Característiques dels serveis socials

a) Els serveis socials són el sistema més jove del 4 sistemes de l'anomenat Estat del Benestar (sanitat, ensenyament, sistema de pensions i serveis socials).

b) És l'únic sistema que no té centralitzada la gestió. La seva provisió l'efectuen diverses administracions públiques i majoritàriament entitats del tercer sector social així com i empreses del sector mercantil.

c) Un volum molt important de serveis diferents serveis socials bàsics proveïts per les administracions locals i els serveis especialitzats proveïts per diferents organismes i organitzacions (3.600 serveis dels quals 2.500 són centres residencials i diürna amb 62.950 places de residència i 17.80 de centres de dia 17.804) que atenen diversos col·lectius de persones vulnerables:

- Infants en risc: acollits en centres 2.672 i en famílies: 3.866, en centres oberts 8.400 infants.
- Famílies. Els serveis de punts de trobada han atès en un any 1.263 famílies i 1740 infants.
- Els serveis d'atenció precoç van atendre 37.956 infants fins a 6 anys
- Persones en risc social ateses per Serveis d'atenció domiciliària 38.000 i persones en situació de dependència 24.851.
- Dones maltractades ateses en serveis de suport 3.400 i 86 fills. En servei residencials 240 dones ateses.
- Persones amb discapacitat, es van atendre prop 800 persones en centres de dia especialitzats, 6.700 persones en serveis residencials i en serveis de teràpia ocupacional i centres ocupacionals 8.700 persones.

Alguns dels factors que determinen la situació actual del treball que es fa de dels serveis socials i la incidència de la seva intervenció sobretot pel que fa la contenció

de la conflictivitat social derivada de la situació econòmica: increment de les migracions: Implementació a partir de l'any 2006 d'un nou sistema d'atenció a les persones en situació de dependència; la crisi econòmica a partir del 2008 i els canvis constants i a gran velocitat de les dinàmiques i necessitats socials (p. ex. Increment de la longevitat, increments del nombre de persones grans que viuen soles, nous models familiars...)

Xifres econòmiques

El pressupost executat l'any 2015 pel Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat per a programes d'atenció a les persones va ser de 2.150 milions d'euros distribuïts en: atenció a la dependència, atenció a la infància i adolescència en risc, suport a famílies, atenció a la migració, accions d'inclusió social i lluita contra la pobresa i atenció a les discapacitats

El volum econòmic que genera el sector dels serveis socials en serveis especialitzats_(Font: Enquesta Econòmica dels serveis socials especialitzats 2014)

- Els centres de serveis socials van produir serveis per valor de 1.929 milions d'euros l'any 2014.
- Dels quals l'administració pública ha aportat el 60 % de seu finançament i el 32% prové de les quotes pagades per les persones usuàries.
- Els serveis socials complementaris han produït un valor econòmic de 315 milions d'euros, dels quals 33% l'ha aportat l'administració pública i el 21% correspon a quotes pagades per les persones usuàries.

En resum, els resultats de l'enquesta quantifiquen el volum econòmic que generen els serveis socials especialitzats en 2.224 milions d'euros i constata que són un sector econòmic rellevant per l'economia amb una incidència molt directa en l'àmbit de l'ocupació.

2.- La Cartera de Serveis Socials i els perfils professionals de la família de serveis socioculturals i a la comunitat

La Cartera de Serveis Socials és un Decret que recull quins serveis es consideren serveis socials a Catalunya. S'han publicat 2 carteres.

La Cartera recull el conjunt de serveis de la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública.

- En total recull 138 prestacions: 108 són serveis, 26 són prestacions econòmiques i 4 prestacions tecnològiques.
- La Cartera defineix cada tipus de prestació:
 - la població a qui va dirigida,
 - si el servei es presta en un establiment
 - l'equip professional que l'ha de gestionar,
 - els perfils professionals de l'equip

- les ràtios de professionals,
- els estàndards de qualitat
- els criteris d'accés.

A la Cartera de serveis socials consta explícitament el perfil professional **d'integració social** en els següents serveis:

- ✓ Servei de centre socioeducatiu i centre obert per infants i joves
- ✓ Servei d'acompanyament especialitzat a joves tutelats i extutelats
- ✓ Servei d'acolliment i recuperació per a dones en situació de violència masclista

Pel que fa al **Tècnic d'atenció a persones en situació de dependència**, la Cartera no ho explicita però si que hi ha l'acord a que és equivalent a: Auxiliars de geriatría, auxiliars d'atenció a persones amb discapacitats, assistents d'atenció domiciliària, ens els següents serveis:

- ✓ Servei d'ajuda a domicili
- ✓ Servei de les tecnologies de suport i cura
- ✓ Residència per a gent gran
- ✓ Centre de dia per a gent gran
- ✓ Habitatge tutelat per a gent gran
- ✓ Servei de tutela per a gent gran
- ✓ Servei de tutela per a persones amb discapacitat
- ✓ Residència per a persones amb discapacitat amb suport extens i generalitzat
- ✓ Centre de dia especialitzat per persones amb discapacitat

Però hi ha més serveis susceptibles de ser coberts per perfils de cicles formatius: cuidador, monitor, auxiliar de monitor, tècnics i auxiliars diversos, treballador/a familiar, mediadors, inseridor, etc. els quals encara no s'ha establert explícitament quin nivell formatiu han de tenir, i que per tant, està pendent l'elaboració o adaptació dels perfils professionals per part del Comitè d'Expertes i Experts en l'Àmbit de l'Acció Social.

El 50% dels equips que gestionen els serveis de la Cartera poden està integrats per un tècnic d'atenció a persones amb situació de dependència, un tècnic en animació sociocultural i turística o un Integrador/a social. Exemple els serveis:

Atenció a les situacions d'exclusió social

- ✓ Servei d'acolliment residencial d'urgència.
- ✓ Residència temporal per a persones adultes en situació d'exclusió social.
- ✓ Servei de prevenció d'addiccions.
- ✓ Servei de prevenció per a persones afectades pel virus VIH/SIDA.
- ✓ Servei d'atenció i acolliment d'urgències.

Atenció a les malalties mentals

- ✓ Servei de llar residència temporal o permanent per a persones amb problemàtica social derivada de malaltia mental
- ✓ Servei de residència assistida temporal o permanent per a persones amb problemàtica social derivada de malaltia mental
- ✓ Servei de club social
- ✓ Servei prelaboral

Atenció a persones amb drogodependències

- ✓ Servei de pis amb suport per a persones amb drogodependències, baixa, mitja i alta intensitat.
- ✓ Servei de comunitat terapèutic per a persones amb drogodependències, baixa, mitja i alta intensitat.

Atenció a persones afectades pel virus VHI/SIDA

- ✓ Servei temporal de llar amb suport per a persones afectades pel virus VIH/SIDA, baixa intensitat i alta intensitat.
- ✓ Servei temporal de llar residència per a persones afectades pel virus VIH/SIDA.

Atenció a persones amb discapacitat

- ✓ Centre ocupacional
- ✓ Serveis STO
- ✓ Servei SOI
- ✓ Assistent personal (pendent de publicació al BOE la qualificació professional).

Atenció a les famílies

- ✓ Servei d'atenció a les famílies

En projecte Serveis d'Orientació i Acompanyament a les Famílies

La Cartera no és l'únic instrument dels serveis socials per atendre les necessitats.

Altres recursos i serveis són:

Plans d'inclusió social, actualment hi ha 42 plans.

Serveis d'acció comunitària Punts ÒMNIA i de serveis del Pla Integral del Poble Gitano, els perfils dels quals es té previst revisar. La intenció és comparar les funcions amb la titulació d'Integració Social que s'aprovi amb les ocupacions vinculades.

Atenció als joves extutelats per la Generalitat.

Els serveis d'atenció de persones immigrants.

Accions destinades al lleure infantil i juvenil, actualment a Catalunya hi ha censats 743 centres en els quals hi col·laboren entorn 12.000 monitor/res. No es disposa de dades de contractació, però hi ha 50 centres amb activitats diàries.

Serveis d'integració socio-laboral, destinats a persones amb especials dificultat d'inserció laboral.

Els serveis d'informació

3.- Contractació dels perfils de serveis socials vinculats als cicles formatius

La contractació del sector dels serveis socials es caracteritza per un nombre molt elevat de convenis col·lectius amb perfils professionals diversos i en ocasions desfasats, i en una limitada definició de perfils que determini els nivells de formació vinculats als cicles formatius de la família de serveis socioculturals i a la comunitat, algunes característiques són:

-El conveni col·lectiu de personal laboral de la Generalitat, cal adaptar-lo, però en concret la propera ordre de qualificacions del personal auxiliar d'atenció a la dependència ja modificarà els requisits de formació dels professionals que treballen en residències i centres de dia d'atenció a persones amb dependència per adaptar-los als requisits de formació.

-Cal revisar el conveni dels serveis d'atenció domiciliària, ja que les ocupacions que s'especifiquen i el requisits de formació són obsolets, com s'ha esmentat anteriorment la propera publicació de l'ordre de qualificació dels auxiliars d'atenció a la dependència marcarà aquests requisits que caldrà recollir al conveni.

-Salaris generalment més baixos en comparació altres sistemes, especialment els salaris del personal auxiliar.

-Fins fa poc es donava poca importància a la professionalització dels personal auxiliar d'atenció a la gent gran, no així els d'atenció a persones amb discapacitat.

-Desconeixement per part de les empreses sobre de la formació professional, malgrat els esforços de difusió de les administracions.

-Pràcticament estan fixats tots els perfils professionals amb formació universitària, per contra no estan fixats la majoria de perfils vinculats als cicles formatius.

Amb tot cal destacar que els serveis socials és un sector en creixement, malgrat la situació econòmica, especialment en serveis d'atenció a la dependència, la migració, l'acció comunitària, la integració sociolaboral i l'atenció a les famílies.

El sector és molt ràpid i flexible alhora de crear i redissenyar serveis per adaptar-los a les necessitats que van sorgint, això genera la creació de nous perfils professionals, noves ocupacions i també un increment de la polivalència dels professionals en actiu.

Segons Enquesta Econòmica dels Serveis Socials especialitzats 2014, el nombre total de treballadors en activitats de serveis socials especialitzats és de: **89.600** dels quals, 76.930 treballen en centres i 12.685 treballen en serveis complementaris.

El 81,8% de treballadors/res dels centres són dones i tenen una mitjana de 41 anys.

Dels 76.930 persones que treballen en centres, **41.000 desenvolupen ocupacions incloses en cicles formatius de la família professional de serveis socioculturals i a la comunitat, això suposa més d'un 54 %.**

Algunes mesures a curt termini a favor de noves contractacions

La publicació de l'Acord sobre acreditacions dels centres i de la qualificació dels auxiliars d'atenció a la dependència determina que la contractació d'auxiliars d'atenció a la dependència de nova incorporació al sector han de tenir a partir de gener de 2016:

- Títol d'atenció a persones en situació de dependència.
- Títol d'auxiliar de cures d'infermeria.
- Certificat de professionalitat d'atenció socio sanitària a persones dependents en institucions socials.
- Certificat de professionalitat d'atenció socio sanitària a persones en el domicili un cicle formatiu o un certificat de professionalitat.

La inclusió dels alumnes en Formació dual amb contracte laboral en la comptabilització del ràtio obligatori d'atenció directe en residències per a persones grans i en residències per a persones amb discapacitat amb suport extens i generalitzat.

La convocatòria de subvencions per incentivar la contractació en pràctiques de persones joves beneficiàries del Programa de Garantia Juvenil a Catalunya, adreçades als ajuntaments i a les entitat sense finalitat de lucre.

BASES: <http://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/7177/1524098.pdf>

CONVOCATÒRIA: <http://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/7177/1524246.pdf>

La recent publicació de la la qualificació professional de primer acolliment de persones migrants. A nivell formatiu s'ha determinat que siguin integradors socials.

Llei de Serveis Socials es segueix desenvolupant, això suposa que es vagin definint serveis i models, i alhora que s'estableixin els requisits de qualificació i formació. Lligat a la Llei també hi ha la revisió de la Cartera de Serveis Socials i l'especificació de perfils professionals tindrà un efecte positiu per a la concreció de les qualificacions professionals i sobre els requisits de formació dels professionals que s'incorporin als serveis socials.

Carta al 2030

Iolanda Salamanca Pérez

ysalaman@xtec.cat

INS Antoni Pous i Argila Manlleu

Dirigit a

L'experiència es realitza al CFGM Atenció a les persones en situació de dependència, però es pot aplicar en qualsevol CF de GM o de GS.

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

No són competències derivades d'un cicle en concret. Són competències transversals, capacitats clau, que els serveixen per conèixer els seus neguits, els seus objectius, reflexionar i situar-se en quin punt de vida estan actualment. I a partir d'aquí poder efectuar amb més seguretat, algunes competències professionals concretes del cicle, com ara;

o) Resoldre les contingències amb iniciativa i autonomia, mostrant una actitud autocrítica i buscant alternatives per afavorir el benestar de les persones en situació de dependència.

s) Actuar amb responsabilitat i autonomia en l'àmbit de la seva competència, organitzant i desenvolupant el treball assignat, cooperant o treballant en equip amb altres professionals en l'entorn de treball.

t) Resoldre de forma responsable les incidències relatives a la seva activitat, identificant les causes que les provoquen, dins l'àmbit de la seva competència i autonomia.

u) Comunicar-se eficaçment, respectant l'autonomia i competència de les diferents persones que intervenen en l'àmbit del seu treball.

Mòdul professional

Aquesta activitat la realitzem des de Tutoria, en les hores del MP 2: Atenció sanitària.

Unitat Formativa

No està relacionat amb una UF concreta, sinó amb totes les UF quan treballem qualsevol aspecte relacionat amb l'assistència ja sigui física, psíquica i/o social.

Resultat d'aprenentatge

En la majoria de RA de qualsevol mòdul directament relacionat amb l'assistència ja sigui física, psíquica i/o social d'aquest cicle, hauria de constar que necessites una estabilitat emocional, una fortalesa, que t'has de conèixer a tu mateix per fer front a les diverses situacions complexes amb les que treballaràs, dificultats, malaltia, discapacitat, dolor, mort.

UF2/RA2. Realitza activitats d'assistència sanitària relacionant les necessitats i característiques de la persona usuària amb el que s'estableix en el pla de cures.

Paraules clau

Carta al 2030

Activitat d'autoconeixement

Reflexió personal

Exposició de l'experiència

Resum

Ens passem moltes hores pensant com ho podem fer per captar l'atenció dels nostres alumnes, per aconseguir la seva implicació, ens formem en les darreres tecnologies, i tot i això, no sempre aconseguim el nostre objectiu. Perquè? No hi ha una sola resposta, però com diu el Sr. Alonso Puig *"una persona bloquejada emocionalment, està anul·lada intel·lectualment"*. Allò que realment els hi queda, és allò que els emociona!. Molts dels nostres alumnes estan desmotivats, insegurs, viuen amb tot tipus de problemàtica i mancats de referents. **"Carta al 2030"** és simplement una activitat que els hi proposem amb l'objectiu de reflexionar, per buidar motxilles, marcar objectius, i a partir d'aquí agafar empena!. Pocs d'ells han intentat mai seure, pensar, i reflexionar sobre ells mateixos.

La societat està en canvi constant i a un ritme vertiginós, això ens obliga a preparar a bons professionals, polivalents, que dominin les competències de la seva professió, però per assolir aquests reptes, des de l'INS també els hem d'ensenyar habilitats personals i socials per fer front a la muntanya russa que és la vida.

Desenvolupament

A l'inici de curs, els hi demano que em facin arribar la seva cançó especial per correu electrònic en format mp3. Tots demanen el perquè, però treien importància els hi dic que ja ho veuran més endavant. A mitjans de desembre, els hi demano que per la pròxima sessió de Tutoria portin el següent material: sobre, fulls, bolígraf, segell, espelma de sobretaula i una foto recent.

El dia de l'activitat, a l'aula, faig una breu explicació de què han de fer. Els separo perquè puguin estar sols. No han de tenir res a sobre la taula. Han d'escriure amb tota sinceritat, sense pressa i sabent que allò que escriuen només ho llegiran ells. Seguidament apago els llums i ells encenen cadascú la seva espelma. Han d'agafar la seva foto, posar la data, fer-se una puntuació de l'1 al 10 i descriure com es veu amb una frase, amb una paraula. Posar-ho dins el sobre. Seguidament els hi projecto en una presentació els aspectes a reflexionar i a escriure, que són els següents:

Presentar-se, explicar en termes generals com està ara, i a partir d'aquí escriure una carta a ells mateixos per l'any 2030, o sigui tenint en compte allò que volen canviar, assolir, eliminar, millorar..., respecte els estudis, família, amigats, parella, salut, esports, hobbies, objectius, il·lusions. Mentre van escrivint, van sonant les

diferents cançons escollides per ells mateixos. Quan cada alumne sent la seva cançó, aixeca els ulls i et mira, respira, plora...no té preu viure aquest moment.

Avaluació

Quan acaben, posen l'escrit dins el sobre, el tanquen i m'ho entreguen. Alguns em demanen per acabar-ho a casa i al dia següent la porten. Els prometo i saben que no obriré mai el sobre. En un racó del sobre poso el curs.

Aquesta activitat no pot tenir nota avaluativa i molt menys quantitativa.

Els hi dic que quan sigui el moment oportú els hi enviaré. Guardo aquestes cartes fins que passats uns mesos o dos, tres, cinc...anys les envio. Jo no sé quan és el moment oportú, però a qui no li agrada rebre una carta plena de sentiment?

Conclusions

El motiu que em va generar a fer aquestes cartes, es perquè cada vegada veig els alumnes amb més dificultats a tots els nivells socials, econòmics, mancats de motivacions, més insegurs, amb més baixa autoestima, i sols. Avui en dia sembla que tenen de tot, però a molts d'ells els manca el més important, sentir-se estimats, sentir-se forts, i saber que ells tenen molt valor i que poden arribar a on es proposin amb esforç. Aquesta carta no soluciona tota aquesta problemàtica, però a molts d'ells els hi ha anat molt bé, per agafar empenta, per situar-se i rectificar. Per exemple, alumnes que han disminuït el consum de substàncies, altres que han trucat a un germà que feia temps que no veien, altres han recuperat el contacte amb un pare que no hi era, altres s'han posat les piles per estudiar i treure's el curs, i per la gran majoria els ha servit per dedicar-se un temps a ells, al seu interior, a aquell que no cuiden ni escolten gaire, perquè no estan acostumats i ningú els ensenya a fer-ho.

Porto uns anys a ensenyament i veig que allò que realment els hi queda és allò que els emociona, i és així com intento fer-ho dia a dia.

Sé que els he de preparar en primer lloc per ser bons professionals en la seva feina (o per continuar estudiant), però sóc de les que creu, que fer uns ensenyaments de qualitat no han d'estar renyits amb un acompanyament personal de qualitat. En el nostre INS dediquem molt esforç a fer tutories, sobretot individuals i és aquí on t'adones de les grans mancances emocionals que pateixen molts d'ells. Amb aquest seguiment i suport, molts d'ells no han abandonat el cicle.

Tinc missatges d'ex-alumnes que em diuen "encara no és el moment de rebre la meva carta?", altres quan canvien l'adreça de casa seva, m'ho fan saber, i tots quan la reben m'ho fan saber.

Amb tota seguretat aquest activitat la continuaré fent.

Referents bibliogràfics

Reinventar-se. La teva segona oportunitat. Ed Plataforma. Mario Alonso Puig.

Redescobrint Barcelona

Lourdes Casas Piñeles

lourdescasasceir@gmail.com

Escola de Cicles Formatius CEIR-ARCO, Villarroel

INTRODUCCIÓ

L'entorn en el que es relacionen les persones grans influeix en el tipus d'imatge o de percepció que tenen d'elles mateixes (sortides culturals passejar per llocs emblemàtics de la ciutat, participar en jornades i actes popular...), gaudir-ne és un dret que tots tenim però que no tothom pot exercir.

Moltes persones grans afectades per una malaltia neurodegenerativa no tenen la possibilitat de participar en les activitats socioculturals que el seu entorn ofereix ja que necessiten el suport d'altres persones per accedir-hi i/o participar-hi activament. Aquesta exclusió fa que es generin pensaments erronis de impossibilitat d'aquest per participar-hi i/o gaudir-ne i de manera involuntària es segregua la societat i es fomenta la creació de guetos.

Com a entitat creiem que cal construir una societat per a totes les edats creada des de la interdependència de tots els grups socials que la formen.

Les persones tenim la percepció sobre les persones grans que hem format al llarg de la vida (fruit o no d'aquesta interacció amb elles), que també influeixen en la manera en què ens relacionem amb ells. Una imatge negativa de la vellesa, generalment estereotipada, té com a conseqüència l'aparició d'alguns comportaments i actituds com l'evitació, el rebuig o, el que és pitjor, la discriminació per l'edat.

Les relacions intergeneracionals que les persones grans mantenen amb membres d'altres generacions són importants per a la seva salut i el seu benestar i d'aquesta manera aquestes relacions es converteixen en un element per construir una nova societat.

En la vellesa, més que en altres etapes de la vida, aquestes relacions prenen una importància notable per l'impacta que tenen en les persones.

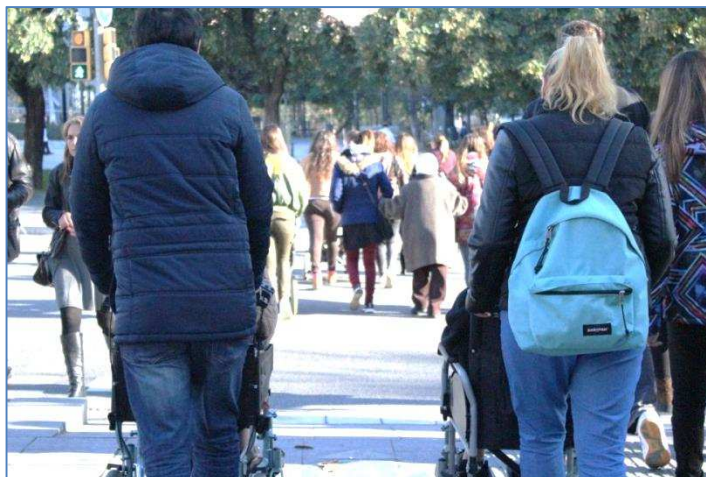
Sens dubte, totes les persones necessitem sentir-nos estimades i percebre que tenim suport per part de la nostra xarxa social.

Amb aquest projecte volem garantir la participació de les persones grans amb dependència als processos socioculturals del seu entorn oferint-los el suport necessari proporcionat per un grup de joves que els acompanyaran i al mateix temps descobriran les històries que s'amaguen en cada racó de la seva ciutat.

Tothom tenim un projecte de vida, aquest s'elabora poc a poc a mida que anem creixent, les persones que participen en el projecte es troben en moments vitals

totalment divergents però tenen una cosa en comú, tenen una història personal que han anat forjant amb el pas del temps, però cal que els més joves entenguin la importància que té per a les persones grans poder-lo continuar més enllà de les dificultats generades per una malaltia, el nostre projecte vital ens dona la dignitat de persona i en alguns moments ens cal el suport dels altres per poder-lo continuar.

Com podem fer que els joves contribueixin en el trencament dels estigmes socials i contribueixin a la creació d'una societat per a totes les edats? Coneixent la realitat de tu a tu. De manera que entenguin que cal l'esforç de tothom per evitar l'aïllament, la frustració, els tractes negligents i en definitiva contribuir a que les persones grans tinguin una bona qualitat de vida.

Edat, nivell escolar i àmbit educatiu dels participants

El grup d' alumnes està format per 25 joves d'entre 18 i 25 anys **estudiants de 2º curs del CFGS d'integració social.**

Característiques de les persones grans coparticipants en el projecte

30 persones grans afectades per la Malaltia d'Alzheimer i les seves famílies, totes elles usuàries del Centre de dia per a persones grans Vallirana-61 de Fundació IPSS.

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

- d) Programar activitats d'integració social, aplicant els recursos i estratègies metodològiques més adequades.
- f) Dissenyar activitats d'atenció a les necessitats físiques i psicosocials, en funció de les característiques dels usuaris i del context, controlant i avaluant el desenvolupament de les mateixes.
- h) Organitzar i desenvolupar activitats de suport psicosocial, mostrant una actitud respectuosa amb la intimitat de les persones i avaluant el desenvolupament de les mateixes.
- i) Organitzar i desenvolupar activitats d'entrenament en habilitats d'autonomia

personal i social, avaluant els resultats aconseguits.

l) Entrenar en habilitats de comunicació, fent ús de sistemes alternatius o augmentatius i motivant les persones usuàries en la utilització dels mateixos.

p) Mantenir relacions fluides amb les persones usuàries i les seves famílies, membres del grup de treball d'altres professionals, mostrant habilitats socials i aportant solucions als conflictes que sorgeixin.

Mòdul professional, unitat formativa i resultat d'aprenentatge

El projecte s'emmarca de manera transversal en tots els aprenentatges dels alumnes i per tant es relaciona amb tots els mòduls formatius del Cicle i en concret en els mòduls professionals: **M03 promoció de l'autonomia personal, M01 context de la intervenció social, M06 atenció a les unitats de convivència, M05 sistemes augmentatius i alternatius de comunicació i M09 habilitats socials.**

La finalitat d'aquesta iniciativa consisteix en que l'alumnat pugui posar en pràctica les seves habilitats, professionals, socials i comunicatives, descobrint el veritable valor de l'acompanyament i potenciant el rol de les persones grans amb dependència fent-los sentir protagonistes i oferint-los les eines necessàries per continuar amb el seu projecte de vida.

MP01 Mòdul professional 1: context de la intervenció social

UF2: necessitats de les persones en situació de discapacitat, malaltia mental, drogodependència o altres addiccions.

RA2.1 Concreta la importància social, l'àmbit d'actuació i els límits del voluntariat en la intervenció social en situacions de discapacitat (física, psíquica, sensorial), malaltia mental, drogodependència o altres addiccions.

MP03 Mòdul professional 3: promoció de l'autonomia personal

UF3: intervenció en l'adquisició de les competències bàsiques de mobilitat i orientació.

RA1. Elabora programes d'entrenament en orientació i mobilitat, seleccionant les tècniques pròpies de la intervenció.

RA2. Organitza activitats d'adquisició de competències bàsiques de mobilitat i orientació descrivint les fases del procés.

RA3. Desenvolupa activitats d'entrenament en mobilitat i orientació, seleccionant-les en funció de les característiques que presenten.

RA4. Realitza activitats de seguiment del procés de promoció de la mobilitat i l'orientació, justificant la selecció de les estratègies, tècniques i instruments

d'avaluació.

UF 4: entrenament i adquisició de les habilitats socials.

RA1. Elabora programes d'entrenament d'habilitats socials, seleccionant les tècniques pròpies de la intervenció.

RA2. Organitza activitats d'entrenament i adquisició d'habilitats socials justificant la seva elecció.

RA3. Desenvolupa activitats d'entrenament d'habilitats socials, seleccionant-les en funció de les característiques que presenten.

UF 5: estimulació, manteniment i rehabilitació de les capacitats cognitives.

RA1. Elabora programes d'estimulació, manteniment i rehabilitació de capacitats cognitives seleccionant les tècniques pròpies de la intervenció.

RA2. Organitza activitats d'estimulació, manteniment i rehabilitació de les capacitades cognitives seleccionant-les en funció de les necessitats que presenten els usuaris o les usuàries.

RA4. Realitza activitats de seguiment del procés de l'estimulació i manteniment cognitiu. justificant la selecció de les estratègies, tècniques i instruments d'avaluació.

MP05: Sistemes augmentatius i alternatius de comunicació

UF 1: sistemes augmentatius i alternatius de comunicació.

RA1. Relaciona els sistemes alternatius i augmentatius de comunicació amb la persona en situació de dependència, valorant les seves dificultats específiques.

MP09: Habilitats socials

UF1. Habilitats de comunicació.

RA1. Implementa estratègies i tècniques per afavorir la comunicació i relació social amb el seu entorn, relacionant-les amb els principis de la intel·ligència emocional i social.

RA2. Implementa estratègies de gestió de conflictes i resolució de problemes seleccionant-les en funció de les característiques del context i analitzant els diferents models.

RA3. Avalua la pròpia competència social per al desenvolupament de les seves funcions professionals, identificant els aspectes susceptibles de millora.

Paraules clau

Cooperació intergeneracional -Compartir experiències

Descripció de l'experiència

Resum del projecte

“Redescobrint Barcelona” és un projecte dissenyat per facilitar la cooperació i solidaritat entre joves i persones grans totes elles afectades per la malaltia d'Alzheimer i d'altres demències.

El grup de joves oferiran el suport necessari perquè les persones grans puguin tornar a gaudir de la seva ciutat: monuments emblemàtics, diades significatives o simplement carrers, edificis o locals que en algun moment han format part de la vida d'aquestes afavorint al mateix temps el record d'experiències viscudes i recomposant la pròpia història de vida.

Aquest acompanyament permet que els més joves descobreixin una nova ciutat formada pels records de cadascuna de les persones a les que acompanyen, generant actituds de respecte, empatia i sobretot establint vincles que contribueixen a la creació d'una societat per a totes les edats.

Objectius i activitats referents als aprenentatges

Tipologia dels aprenentatges

Mitjançant el desenvolupament d'aquest projecte es pretén incidir en els aprenentatges que constitueixen els 4 pilars de l'educació d'aquest segle:

a) APRENDRE A CONÈIXER. Els alumnes coneixeran que és la Malaltia d'Alzheimer, com afecta a les persones i a les seves famílies i quins són els sentiments que aquesta devastadora malaltia genera en les persones. S'hauran d'enfrontar a la resolució de problemes (què fer, quan) conèixer de primera mà la realitat social, les dificultats que tenen aquestes persones per poder participar en els processos socioculturals del seu entorn, o simplement de gaudir de la seva ciutat i, per últim i no menys important, coneixeran la tasca que fan les institucions. Amb aquest treball potenciem directament **les següents Competències personals:**

Responsabilitat, iniciativa, paciència, treball en equip, comunicació empàtica

b) APRENDRE A FER. Assoliran les competències relacionades amb els seus aprenentatges.

Competències professionals:

Detecció de necessitats psicològiques relacionades amb les malalties que pateixen les persones grans i coneixement de l'actuació correcta per donar millor resposta a aquestes necessitats.

Identificació i implementació de mètodes per poder fer recolzament psicològic: escolta activa, relació d'ajuda, sistemes augmentatius i alternatius de comunicació

Utilització de la comunicació no verbal com a eina fonamental per a comunicar-se amb les persones amb un deteriorament cognitiu greu. Discriminació dels diferents trastorns de la parla que poden afectar a les persones grans i com afavorir la seva comunicació i relació amb l'entorn.

Implementació de totes les tècniques per la promoció de l'autonomia i us dels diferents ajuts tècnics, coneixent les dificultats reals que es poden trobar a l'hora de desplaçar-se per un espai real (la ciutat), entendre la complexitat de les diferents unitats de convivència (centre de dia) i aplicar diferents metodologies de treball en funció de la realitat en la que s'incideix.

c) APRENDRE A SER. La consciència crítica, el desenvolupament de valors, sentir-se capaç de poder generar canvis, són aprenentatges impossibles d'assolir si no es treballa directament i es posa en pràctica les capacitats de les persones implicades; mitjançant aquest projecte incidim directament en el desenvolupament de les

Competències personals:

Responsabilitat, iniciativa, paciència, treball en equip, comunicació empàtica.

d) APRENDRE A CONVIURE. Volem que els alumnes desenvolupin les competències socials necessàries per entendre la importància que té actualment la participació social i la cooperació entre generacions. Amb aquest projecte incidim en les

Competències socials:

Coneixement i implicació de les diferents tècniques de comunicació alternativa i augmentativa, assertiva i empàtica.

Consciència de l'existència d'una altra realitat i sensibilització sobre el col·lectiu de persones grans.

Entendre la dificultat que tenen moltes persones grans per accedir a espais de la ciutat o per poder gaudir d'una manera normalitzada de qualsevol activitat programada a la seva ciutat.

Entendre la importància que té per a tothom poder desenvolupar el nostre projecte de vida i descobrir el rol dels Integradors socials com a facilitador d'aquest procés.

Podem dir que més enllà dels aprenentatges adquirits s'han trencat estereotips i s'han establert relacions d'estima i amistat.

Objectius

1. Afavorir la solidaritat entre generacions
2. Afavorir l'aprenentatge cognitiu a través de la reflexió sobre la pràctica
3. Conèixer i difondre entre els mes joves la Malaltia d'Alzheimer i altres demències
4. Potenciar el coneixement mutu entre generacions enfortint les habilitats socials
5. Fomentar la sostenibilitat a través de la cohesió social.
6. Prendre consciència del propi entorn social i sensibilitzar-se amb els problemes que estan relacionats amb aquest.
7. Posar l'alumnat en contacte amb models positius de persones compromeses.
8. Posar en pràctica els coneixements adquirits a l'aula en tots els mòduls formatius del cicle.
9. Conèixer el model d'atenció centrat en la persona.

Activitats

A1. Formació específica i sensibilització de les necessitats de les persones grans amb dependència. Conèixer el Model de treball d'atenció centrada en la persona. Presentació del projecte.

A2. Visita al Centre de dia, conèixer el servei, presentació del grup i creació de parelles de treball.

A3. Desenvolupament del projecte:

- 1) Recollir les propostes de les persones grans del centre: el grup de persones grans haurà enviat un vídeo amb la proposta de sortida i el motiu.
- 2) Planificació de la sortida: com arribar-hi, adaptació de l'espai, hora de sortida, com informar a les famílies, pressupost, quines activitats es poden fer...aquesta activitat es farà a l'aula i de manera independent al treball conjunt amb les persones grans.
- 3) Realització de la sortida i enregistrament d'aquesta en format fotogràfic i vídeo.

Sortida a la Fira de Santa Llúcia

Sortida al Mercat de la Llibertat

Sortida Diada de Sant Jordi

Sortida al museu d'Història de Catalunya

Sortida Xiringuito de la Barceloneta

- 4) Avaluació: un cop acabada l'activitat el grup juntament amb el seu mestre valorarà els aspectes positius i els aspectes a millorar d'aquesta.

A4. Realització d'un vídeo on es recullin els millors moments i les opinions tant de les persones grans com del grup de joves (què he après, què ens ha aportat, que ha significat i recollida de les diferents històries de vida treballades a partir de la visita).

A5. Tancament del projecte: A l'Escola es prepararà una exposició de fotografies de les sortides i de les històries de vida que hagin pogut sorgir fent un recull dels millors moments; es convidarà a les persones grans a visitar-la i se'ls entregarà el DVD.

A6. Avaluació Formativa: Presentar un informe escrit sobre les malalties neurodegeneratives (demència tipus Alzheimer, Parkinson, Corea de Huntington...) i una proposta de treball basada en el model d'atenció centrat en la persona i el seu paper com a integradors en els centres de gent gran.

A7. Avaluació vivencial: L'avaluació del projecte es durà a terme durant l'elaboració del DVD i l'exposició, com a cloenda cada alumne explicarà als seus companys que ha significat per a ell/a i es seleccionarà la foto més significativa per fer un pòster per entregar al centre de dia i a l'escola.

Objectius i activitats referents als servei proposat

1. Trencar els estereotips negatius associats a l'edat.
2. Donar a conèixer la Malaltia d' Alzheimer i altres demències entre els més joves.
3. Promoure la participació de les persones grans en els processos socioculturals del seu entorn.
4. Apropar les noves tecnologies a les persones grans.
5. Potenciar el coneixement mutu entre generacions enfortint les habilitats socials i comunicatives dels participants.
6. Garantir el projecte de vida de les persones grans.
7. Millorar la qualitat de vida de les persones grans mitjançant la promoció de l'autonomia.
8. Enfortir la xarxa social i relacional de la comunitat i de les persones que viuen i participen en ella.
9. Potenciar el rol de la persona gran amb dependència però capaç i independent, transmissora de coneixements
10. Augmentar l'autoestima de tots els participants.
11. Practicar el treball cooperatiu i col·lectiu que fomenti el coneixement mutu.
12. Promoure la participació dels joves en accions de servei a la comunitat per desenvolupar la competència social i ciutadana i transmetre valors.
13. Fomentar el compromís dels joves amb la construcció d'una societat més justa.

Activitats del servei

S1. Presentació: Les persones grans preparen una festa al centre per acollir al grup d'alumnes i presentar el servei, dins d'aquest ambient festiu es faran les parelles de treball.

S2. Les persones grans amb el suport de l'educadora social del centre decidiran quin lloc de la ciutat volen visitar i gravaran un vídeo que envaran a l'escola fent la proposta al grup de joves. L'elecció del lloc es farà atenent als desitjos del grup i vinculant sempre que sigui possible la sortida a la història de vida de les persones grans, per exemple: visita al barri on vivien de petits, visita a l'església on es van casar, passeig per la rambla de les flors la diada de sant Jordi.

S3. Realització de la sortida: La persona o persones grans explicaran la història al grup de joves abans i durant la sortida de manera que uns recordin fets viscuts i importants i els altres descobreixin una nova Barcelona.

S4. Gravació del vídeo.

S5. Cloenda: visita a l'exposició de fotografies realitzada pels alumnes.

Calendari i descripció de les fases del projecte

Des del 31 d'octubre del 2015 fins al 7 de juny del 2016 el grup es reunirà cada darrer dijous de mes des de les 09.00h a les 13.30h. al Centre de Dia.

1. Fase de planificació (setembre-octubre 2015):

- Acord amb el centre escolar.
- Presentació del projecte a les persones grans i a les seves famílies.
- Concreció de l'alumnat participant.
- Concreció de l'àrea curricular des d'on es treballarà, i concreció d'objectius i activitats.
- Definició dels aprenentatges i serveis que es volen aconseguir.
- Concreció del calendari i horari per a la realització del servei.
- Disseny del projecte complet.
- Incorporació del projecte en el Pla anual d'activitats tant del Centre de dia com del centre escolar.

2. Fase de sensibilització i formació del projecte (octubre 2015):

- Presentació del projecte al grup de joves
- Formació específica en l'àmbit d'atenció centrada en la persona

3. Fase d'execució del projecte (octubre 2015 - maig 2016)

- Sessió de preparació (aquesta sessió es realitza un cop al mes i de manera independent, la gent gran al Centre de Dia i els joves a l'escola).
- Elecció de la sortida: Aquesta activitat la realitza el grup de persones grans amb el suport de l'educador social del centre, enregistren el vídeo fent la proposta als joves i els hi envien.
- Sortida. Cada darrer dijous de mes de les 9.30h a les 13.30h

- Avaluació (aquesta sessió es realitza un cop al mes i de manera independent, la gent gran al Centre de Dia i els Joves a l'escola).

4.Fase de difusió (octubre-juny)

- Preparació de l'exposició de fotografies a l'escola i acte de cloenda conjunta al centre educatiu.

5.Fase d'avaluació (juny 2016)

- Els alumnes fan l'avaluació formativa i vivencial i les persones grans l'avaluació vivencial.

- L'equip tècnic del centre de dia juntament amb l'equip docent encarregat d'aquesta avaluen el projecte globalment.

Conclusió

Mes enllà dels aprenentatges previstos els alumnes han pogut

- ✓ Descobrir el valor de les persones grans.
- ✓ Entendre que les capacitats minimitzen les necessitats.
- ✓ Experimentar les dificultats reals que pateixen les persones amb dependència per desplaçar-se per la seva ciutat i participar dels processos socioculturals.
- ✓ Enfrontar-se a la malaltia i a la mort de manera professional.

**DESCOBRIR EL VALOR DE LA SEVA
PROFESSIÓ**

Involucra-m'hi i ho aprenc

Anna Trullols Fàbrega

anna.trullols@iesguillembergueda.cat

Olga Obradors Rovira

olga.obradors@iesguillembergueda.cat

Institut Guillem de Berguedà

Dirigit a

CFGM Atenció a les persones en situació de dependència

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

b) Organitzar les activitats d'atenció a les persones en situació de dependència, afavorint la seva col·laboració i la de la família, i tenint en compte les directrius establertes en el pla d'atenció individualitzada.

k) Implementar intervencions de suport psicosocials, emprant ajudes tècniques, suports de comunicació i tecnologies de la informació i la comunicació, i seguint les pautes marcades en el pla d'atenció individual.

l) Aplicar tècniques i estratègies per al manteniment i desenvolupament de les habilitats d'autonomia personal i social de les persones en situació de dependència, emprant ajudes tècniques i de comunicació d'acord amb les pautes marcades en el pla d'atenció individual.

m) Realitzar tasques d'acompanyament i assistència personal, respectant les directrius del Pla Individual de Vida Independent i les decisions de la persona usuària.

o) Resoldre les contingències amb iniciativa i autonomia, mostrant una actitud autocrítica i buscant alternatives per afavorir el benestar de les persones en situació de dependència.

t) Resoldre de forma responsable les incidències relatives a la seva activitat, identificant les causes que les provoquen, dins l'àmbit de la seva competència i autonomia.

u) Comunicar-se eficaçment, respectant l'autonomia i competència de les diferents persones que intervenen en l'àmbit del seu treball.

w) Aplicar procediments de qualitat, d'accessibilitat universal i de disseny per a tothom en les activitats professionals incloses en els processos de producció o prestació de serveis.

Mòdul professional

MP14. Síntesi

Unitat Formativa

UF1. Síntesi

Resultat d'aprenentatge

RA1. Determina mètodes, tècniques i instruments per a l'anàlisi de la realitat social interpretant les seves característiques i l'àmbit d'aplicació.

RA2. Determina els elements que constitueixen un projecte d'intervenció social, relacionant el disseny del projecte amb les necessitats d'intervenció.

RA3. Executa el projecte seguint la planificació i adapta la intervenció en funció de les dificultats que puguin sorgir.

RA4. Descriu i realitza el seguiment de les intervencions portades a terme definides en el projecte d'intervenció social

Paraules clau

Atenció a les persones en situació de dependència, Treball cooperatiu, Aprenentatge-servei, Aprenentatge significatiu.

Exposició de l'experiència

Descripció

L'experiència que descrivim s'emmarca dins el mòdul de síntesi que es realitza en el 2n curs del cicle formatiu d'atenció a les persones en situació de dependència.

Des del departament dels serveis a la comunitat, ens plantejarem el mòdul de síntesi com un projecte que consisteix en plantejar i desenvolupar una intervenció en una entitat dins l'àmbit de l'atenció a les persones en situació de dependència del Berguedà, per tal que els alumnes puguin aplicar els coneixements apresos en un entorn real. A més, a través d'aquest projecte pretenem afavorir la relació entre el cicle formatiu i les entitats del nostre entorn més proper.

En el curs 2014/15 es van realitzar 4 projectes en diferents entitats socials de Berga, tres dels quals en l'àmbit de la gent gran i un en l'àmbit de la salut mental i en el curs 2015/16 s'han portat a terme 3 projectes més, dos en l'àmbit de la gent gran i un en l'àmbit de la malaltia mental.

Desenvolupament

Punt de partida de l'experiència

Inicialment el mòdul de síntesi es feia a partir d'un cas pràctic que els alumnes havien de resoldre de forma individual aplicant els coneixements adquirits al llarg del cicle. El mòdul es realitzava al llarg de les dues últimes setmanes del curs i al finalitzar el cas pràctic els alumnes exposaven el seu treball davant d'un tribunal que els avaluava.

Amb aquesta metodologia s'observa una baixa motivació de l'alumnat i poc interès en el mòdul i acaba convertint-se en un exercici més com tants altres que s'han fet al llarg del cicle formatiu.

D'altra banda, observem una manca d'iniciativa i de capacitat de resolució per part de l'alumnat en general, això ens va fer pensar que calia treballar-ho per tal que els alumnes adquireixen estratègies a l'hora de resoldre els problemes.

La idea de l'experiència

La nostra idea es va començar a gestar a partir de la cita de Benjamin Franklin "Digues-m'ho i ho oblidó, ensenya-m'ho i ho recordo, involucra-m'hi i ho apreng" que va fer Jordi Grané en una Jornada sobre Intervenció social al Berguedà.

Aquesta cita ens va fer pensar que el nostre mòdul de síntesi havia d'anar per aquest camí; calia que els alumnes experimentessin una situació real per tal que poguessin aplicar els seus coneixements en un entorn real i poguessin fer un aprenentatge significatiu.

A més, com a departament de serveis a la comunitat, volíem implicar i vincular el cicle formatiu amb l'entorn, amb les entitats socials del Berguedà.

A partir de tots aquests factors vam apostar per una nova metodologia: l'elaboració i posada en pràctica d'un projecte propi dels alumnes en una entitat social del Berguedà.

El nostre propòsit

Com a docents esperem que els alumnes aprenguin a elaborar i posar en marxa un projecte en un entorn real de manera que sàpiguen resoldre les diferents situacions i adversitats que es puguin trobar. A més, esperem que adquireixin un bon coneixement del seu entorn social al mateix temps que ells es donen a conèixer a les diferents entitats.

Amb aquest projecte també pretenem fomentar l'adquisició d'un compromís social i promoure valors de respecte i tolerància envers els diferents col·lectius.

Els objectius de l'experiència són:

- Demostrar que es tenen els coneixements sobre el cicle formatiu cursat.
- Aplicar aquests coneixements en situació concretes.
- Programar, executar i avaluar una intervenció dins l'àmbit l'atenció a les persones en situació de dependència.

- Treballar de forma cooperativa.
- Fomentar la participació comunitària.

El procés

Considerem que cada alumne ha de crear el seu propi coneixement a partir d'un aprenentatge basat en la implementació dels continguts treballats a l'aula dins de l'àmbit de l'atenció a les persones en situació de dependència, d'aquesta manera s'aconsegueix que l'aprenentatge sigui significatiu.

Aquesta metodologia està en la línia del que diu el títol del projecte, fomentem la implicació de l'alumne per tal d'aconseguir que es produeixi aprenentatge; en aquest sentit el professor/a es converteix en un guia que acompanya a l'estudiant en el seu procés d'aprenentatge; així doncs, no ens interessa tant el resultat del projecte com el procés que fan els alumnes, com se'n surten i què n'aprenen.

Per dur a terme el seu projecte, els alumnes, en petit grup, han de seguir tres fases al llarg del curs:

- **Fase de diagnòstic i planificació:** Aquesta fase comença amb l'elecció, per part dels alumnes, del col·lectiu, entitat i tipus de projecte que volen fer. També han fer ells mateixos el contacte amb l'entitat que han escollit i plantejar-los el seu projecte. Al llarg d'aquesta fase el professorat del mòdul fem el seguiment i control de l'elaboració del projecte a l'aula i anem resolent els dubtes que els sorgeixen.
- **Fase d'execució:** és el moment en el que els alumnes han de posar en pràctica el seu projecte. El nombre de sessions variarà en funció de la tipologia de projecte però els recomanem que la durada de l'execució sigui d'aproximadament tres mesos. El professorat ens posem en contacte amb l'entitat i anem a fer l'observació de les sessions per fer-ne el seguiment i l'avaluació. A més, els alumnes elaboren un diari de sessions on es recull la valoració de cada sessió tenint en compte els següents punts:
 - Valorar el desenvolupament de l'activitat o activitats realitzades.
 - Avaluar els objectius proposats. Explicar si s'han assolit o no i en cas que no s'hagin assolit explicar-ne la causa.
 - Comentar les incidències i les mesures preses per resoldre-les i/o els canvis que s'han hagut de fer a la planificació.
 - Valoració per part dels usuaris.
 - Valoració global del grup.

Aquest document el comparteixen amb les professores a través d'un Google Drive.

- **Fase d'elaboració de la memòria i exposició oral:** Quan finalitza l'execució del projecte els alumnes han d'elaborar una memòria del que han fet. La memòria consta de tres parts:
 1. **Avaluació del projecte:** En aquest apartat s'ha de considerar diferents aspectes:

- Exposar el grau d'assoliment dels objectius en funció dels indicadors que s'han establerts en la planificació del projecte..
 - Indicar si s'ha complert la temporalització planificada, argumentar els canvis que s'hagin produït.
 - Explicar si els recursos materials, humans i financers es corresponent al que s'havia planificat, en el cas que no es corresponguin, justificar-ne les causes.
 - Valorar les actuacions de difusió.
 - Avaluar la participació de les entitats sòcies del projecte en les accions que han desenvolupat
 - Valoració global del projecte, a partir dels punts anteriors.
2. **Proposta de canvis i millores:** En aquest apartat han de ser autocrítics. Cal fer una valoració de la feina feta i fer una relació d'aspectes que es podrien millorar.
3. **Conclusions:** En aquest apartat s'hi ha d'incloure la valoració a nivell personal i professional del què n'han extret de la realització del projecte, així com les dificultats amb les que s'han trobat, com les han solucionat, també s'hi ha d'incloure els següents aspectes:
- Els factors que han contribuït a l'èxit o al fracàs del projecte.
 - El projecte serveix per a allò que l'havíem pensat?, pensar amb els efectes positius derivats del projecte i quin ha estat el seu impacte un cop acabat.
 - La valoració del treball cooperatiu, aspectes positius i negatius alhora de realitzar i executar el projecte, entre altres.

L'última part del projecte de síntesi consisteix en preparar una presentació dels projectes realitzats. L'exposició és oberta a les entitats de la comarca.

Temporalització

Per tal de poder desenvolupar aquest projecte i arribar als objectius proposats realitzem del mòdul de síntesi al llarg del curs seguint les següents fases:

1r Trimestre:

Fase I de diagnòstic. Estudi de les necessitats: Recopilar dades i informació sobre l'entitat o servei, els seus usuaris i el seu entorn més immediat. (Setembre/Octubre).

Fase II. Planificació: Consisteix en l'organització prevista dels diferents recursos per aconseguir uns objectius establerts a partir de l'estudi de necessitats. (Novembre/Gener).

2n Trimestre :

Fase III. Execució: Consisteix en la posada en pràctica de tot el que s'ha planificat en la fase anterior.

(De febrer a abril) .

3r Trimestre:

Fase IV. Elaboració de la memòria: Consisteix en un document on es recull les actuacions realitzades i la seva avaluació. També hi consta la valoració i conclusió final del projecte. (Maig)

Fase V. Exposició oral: Presentació del projecte, com l'han elaborat, quins problemes s'han trobat, conclusions, etc. (Juny)

Avaluació

La nota del mòdul es calcularà a partir dels següents paràmetres:

- **30% Projecte escrit** (S'avaluarà segons les pautes donades en l'estructura global i la presentació del treball).
- **30% Execució del projecte.** (S'avaluarà la implicació dels alumnes, l'adequació de l'activitat als usuaris, la valoració de l'entitat).
- **15% Memòria** (S'avaluarà segons les pautes donades en l'estructura global i la presentació del treball)
- **15% Exposició oral** (S'avaluarà segons les pautes donades en l'estructura global i en les orientacions per a l'exposició oral).
- **10% Assistència i treball a l'aula** Es tindrà en compte l'assistència a classe, la capacitat d'organitzar-se i la serietat i interès que demostrï l'alumne en l'elaboració del treball, i la implicació en el treball cooperatiu.

Conclusions

La valoració global de l'experiència és molt satisfactòria.

El primer curs que es va implementar aquesta metodologia en el mòdul de síntesi hi van haver aspectes organitzatius amb algunes mancances, les quals hem tingut en compte a l'hora de plantejar-nos la continuïtat del projecte per aquest curs.

Pel que fa als objectius plantejats respecte els alumnes, creiem que s'han assolit i sobretot valorem molt positivament la seva implicació en cada una de les fases dels projectes. Ells mateixos també van valorar l'experiència com a molt satisfactòria i enriquidora tant a nivell personal com professional.

Les entitats on es van realitzar els projectes van valorar l'experiència com a molt innovadora i molt necessària; en aquest sentit les mateixes entitats ens van proposar de donar continuïtat a alguns projectes. Hi ha hagut una vinculació cada vegada més gran amb les entitats del Berguedà.

Com a conclusió general podem dir que amb aquesta metodologia l'alumat es mostra molt més motivat i aprèn a resoldre situacions amb les que no es trobarien dins l'aula. Creiem que el seu nivell d'autonomia i motivació és molt bo i així ens ho manifesten.

També estem molt satisfetes de la bona predisposició de les entitats quan els oferim la possibilitat de col·laborar-hi i ens obres les portes a futures intervencions.

Dos mòduls, un projecte

Montse Gómez

montsegomez21@xtec.cat

Maria José Loscos

mloscos2@xtec.cat

Institut Gallecs de Mollet del Vallès

Dirigit a

CFGS Educació Infantil

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

- a) Programar la intervenció educativa i d'atenció social a la infància a partir de les directrius del programa de la institució i de les característiques individuals, del grup i del context.
- b) Organitzar els recursos per al desenvolupament de l'activitat responent a les necessitats i característiques dels infants.
- c) Desenvolupar les activitats programades, emprant els recursos i les estratègies metodològiques apropiades i creant un clima de confiança.
- d) Dissenyar i aplicar estratègies d'actuació amb les famílies, en el marc de les finalitats i procediments de la institució, per millorar el procés d'intervenció.
- e) Donar resposta a les necessitats dels infants, així com de les famílies que requereixin la participació d'altres professionals o serveis, utilitzant els recursos i procediments apropiats.
- g) Avaluar el procés d'intervenció i els resultats obtinguts, elaborant i gestionant la documentació associada al procés i transmetent la informació amb la finalitat de millorar la qualitat del servei.
- i) Actuar amb autonomia i iniciativa en el disseny i en la realització d'activitats, respectant les línies pedagògiques i d'actuació de la institució en la qual desenvolupa la seva activitat.
- k) Generar entorns segurs, respectant la normativa i els protocols de seguretat en la planificació i en el desenvolupament de les activitats.
- l) Exercir els seus drets i complir les obligacions que es deriven de les relacions laborals, d'acord amb el que estableix la legislació vigent.
- m) Gestionar la seva carrera professional, analitzant les oportunitats d'ocupació, d'autoocupació i d'aprenentatge.
- n) Crear i gestionar una petita empresa, realitzant un estudi de viabilitat de productes, de planificació de la producció i de comercialització.

Mòduls professionals

MP11 - EMPRESA I INICIATIVA EMPRENEDORA
MP12 - PROJECTE D'ATENCIÓ A LA INFÀNCIA

Unitats Formatives

Fa referència als dos mòduls sencers; ambdós tenen 1 UF.

Resultats d'aprenentatge

MP11: EIE

RA1. Reconeix les capacitats associades a la iniciativa empenedora, analitzant els requeriments derivats dels llocs de treball i de les activitats empresarials.

RA2. Defineix l'oportunitat de creació d'una microempresa, valorant-ne l'impacte sobre l'entorn d'actuació i incorporant-hi valors ètics.

RA3. Realitza activitats per a la constitució i posada en marxa d'una microempresa d'educació infantil i d'atenció a la infància, seleccionant-ne la forma jurídica i identificant-ne les obligacions legals associades.

RA4. Realitza activitats de gestió administrativa i financera d'una microempresa de l'educació infantil i de l'atenció a la infància, identificant-ne les obligacions comptables i fiscals principals i coneixent-ne la documentació.

MP12: PROJECTE

RA1. Identifica necessitats del sector productiu relacionant-les amb projectes tipus que les puguin satisfer.

RA2. Dissenya projectes relacionats amb les competències expressades en el títol, incloent-hi i desenvolupant-hi les fases que el componen.

RA3. Planifica la implementació i/o executa la implementació del projecte, determinant el pla d'intervenció i la documentació associada

RA4. Defineix els procediments per al seguiment i control en l'execució del projecte, justificant-ne la selecció de variables i instruments emprats

Paraules clau

Autoocupació, empenedoria, pla d'empresa, identificació necessitats educatives i de lleure en l'entorn, programació educativa.

Exposició de l'experiència

Resum

Cercant l'optimització dels recursos per l'alumnat i pel professorat, d'una banda, i de l'altra, la millor concreció del mòdul 11 des de la perspectiva "emprenedora" i del mòdul 12 des de la perspectiva "pedagògica", va sorgir la idea de fer un sol projecte que abastés les exigències de tots dos mòduls. El benefici immediat per l'alumnat és fàcil: la realització d'un sol projecte, però el nostre objectiu va més enllà, el de potenciar l'emprenedoria del nostre alumnat. Si des dels diferents mòduls del cicle d'Educació Infantil, l'alumnat ha adquirit coneixements sobre l'infant, el seu desenvolupament i les metodologies adequades per afavorir-lo, si des del mòdul de FOL i d'EIE, l'alumnat coneix el món de l'empresa, ara, en aquesta experiència que proposem a l'Institut, es tracta d'abocar aquests coneixements en un mateix treball. Ens referma en aquest pensament el fet que després, un cop hagi acabat el cicle, i en cas d'haver de presentar un projecte per algun programa, empresa o entitat l'alumnat ja haurà après a construir-lo des de les dues òptiques.

El repte de l'experiència rau en definir i respectar des dels dos mòduls els seus RA i els criteris d'avaluació associats.

Desenvolupament

A partir de la proposta contemplem inicialment les franges horàries.

El MP11 disposa de 66 hores repartides en 2h setmanals durant tot el curs.

El MP12 disposa de 99 hores repartides en 2 hores setmanals més una setmana intensiva a final de curs.

L'alumnat disposarà de 4h setmanals.

Dels RA d'aprenentatge dels dos mòduls ens surt el *Guió del projecte*:

- Presentació
- Descripció del context i estudi de mercat
- Pla de màrqueting
- Pla d'operacions i qualitat. Recursos materials
- Pla de recursos humans
- Projecte-programació pedagògica
- Pla jurídic mercantil
- Pla econòmic i financer
- Avaluació

Els dos mòduls són força coincidents però tindran el seu propi recorregut. El professorat d'EIE determina com desenvolupar el contingut del mòdul, i el mateix pel professorat del mòdul de Projecte.

Metodologia de treball:

Iniciarem els mòduls amb la presentació d'experiències que han dut a terme ex-alumnes i les aportacions de la "Xarxa Emprèn".

Analitzarem a partir de vídeos de projecte, inferint quins són els elements que intervenen i quines fases es poden observar.

Deixarem un temps per a que l'alumnat decideixi en base les seves habilitats, els seus coneixements, les seves apetències, les necessitats que observi en el seu entorn... quin pot ser el seu *Projecte*.

Dia a dia, al llarg del curs, el professorat atindrà els dubtes de l'alumnat i anirà requerint el treball fet per avaluar-lo.

MP11	MP12
PRESENTACIÓ DE LA IDEA I EXPOSICIÓ ORAL	AVANTPROJECTE
ELABORACIÓ DEL PROJECTE A PARTIR DE L'EXPLICACIÓ TEÒRICA I DE LES ACTIVITATS	
EXPOSICIÓ DEL PROJECTE I AVALUACIÓ DEL MATEIX.	

L'alumnat disposarà d'actes de seguiment, que els permetrà registrar les seves pròpies activitats i aportacions, així com organitzar-se en el temps. Per al professorat serà també una eina per realitzar l'avaluació.

Com en tots els mòduls, l'assistència és obligatòria i, per tant, hi haurà un control per part del professorat del mòdul.

Avaluació

AVALUACIÓ DELS MÒDULS MP11 I MP12		
	MP11	MP12
NOTA DE SEGUIMENT	25%	25%
NOTES DE PROJECTE ESCRIT	50%	50%
NOTA D'EXPOSICIÓ	25%	25%

Per arribar a aquestes notes, cada mòdul ha elaborat unes graelles:

- Referida al seguiment
- Referida al projecte en si mateix
- Referida a l'exposició oral

Conclusions

L'experiència només té un curs en marxa. El grau de satisfacció tant del professorat implicat com de l'alumnat ha estat alt. Continuarem el curs vinent i ho farem amb unes petites millores com:

- Guió previ per l'alumnat més concret, afinat, amb exemples, punt de referència per els i les estudiants.
- L'exposició oral del projecte l'obrirem als estudiants de primer curs, que s'endinsaran amb la idea i començaran segon curs més orientats vers aquests dos mòduls.

Referents bibliogràfics

DECRET 244/2013, de 5 de novembre, pel qual s'estableix el currículum del cicle formatiu de grau superior d'educació infantil

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0093/e851eae7-b398-461a-bcb6-51c5844177e0/DOGC_TS_Educacio_infantil.pdf

Relacions Bidireccionals Escola-Empresa

Cristina Jiménez

departament-edinfantil@etpxavier.com

Núria Girbau

coordinaciocicles@etpxavier.com

Escola Tècnico-Professional Xavier

Dirigit a

CFGS d'Educació Infantil, tot i que aquesta experiència es pot portar a terme a qualsevol cicle.

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

- a) Programar la intervenció educativa i d'atenció social a la infància a partir de les directrius del programa de la institució i de les característiques individuals, del grup i del context.
- b) Organitzar els recursos per al desenvolupament de l'activitat responent a les necessitats i característiques dels infants.
- c) Desenvolupar les activitats programades, emprant els recursos i les estratègies metodològiques apropiades i creant un clima de confiança.
- d) Avaluar el procés d'intervenció i els resultats obtinguts, elaborant i gestionant la documentació associada al procés i transmetent la informació amb la finalitat de millorar la qualitat del servei.
- e) Mantenir actualitzats els coneixements científics i tècnics relatius a la seva activitat professional, utilitzant els recursos existents per a l'aprenentatge al llarg de la vida.
- g) Actuar amb autonomia i iniciativa en el disseny i en la realització d'activitats, respectant les línies pedagògiques i d'actuació de la institució en la qual desenvolupa la seva activitat.

Mòdul professional

MP02. Didàctica de l'educació infantil

UF2. Planificació dels espais, el temps i els recursos en educació infantil

Resultat d'aprenentatge

RA1. Determina i organitza els recursos materials i personals, els espais i els temps, analitzant la normativa legal i aplicant criteris pedagògics en la intervenció educativa en la infància

Unitat Formativa

UF3. Disseny de projectes i d'activitats educatives en l'àmbit formal

Resultat d'aprenentatge

RA3. Determina i organitza els recursos materials i personals, els espais i els temps, analitzant la normativa legal i aplicant criteris pedagògics en la intervenció educativa en la infància

Mòdul professional

MP04. El joc infantil i la seva metodologia

Unitat Formativa

UF3. Implementació d'activitats d'oci i de lleure

Resultat d'aprenentatge

RA2. Implementa activitats lúdiques, relacionant-les amb els objectius establerts i els recursos necessaris Mòdul professional 5: expressió i comunicació

Mòdul professional

MP05. Expressió i comunicació

Unitat Formativa

UF3. Intervenció en el desenvolupament de la comunicació i l'expressió logicomatemàtica.

Resultats d'aprenentatge

RA2. Selecciona recursos d'expressió i comunicació logicomatemàtica dirigits als infants, relacionant les seves característiques amb els moments evolutius dels destinataris.

RA3. Implementa activitats afavoridores del desenvolupament de l'expressió logicomatemàtica relacionant-les amb els objectius previstos i les estratègies i recursos apropiats.

Mòdul professional

MP06. Desenvolupament cognitiu i motriu

Unitat Formativa

UF1. Intervenció en el desenvolupament sensorial

Resultats d'aprenentatge

RA2. Implementa activitats d'intervenció en l'àmbit sensorial, relacionant-les amb els objectius previstos i amb les característiques dels infants.

RA3. Avalua el procés i el resultat de la intervenció realitzada en l'àmbit sensorial, argumentant les variables en el procés i justificant la seva elecció

Paraules clau

Formació permanent, escola-empresa, projectes, implementacions

Exposició de l'experiència

Resum

Aquesta experiència s'inicia amb una relació bidireccional en la què partim de les etapes professionals dels docents com a base per reprendre el contacte directe amb la professió. A partir d'aquí es desenvolupen un seguit projectes a l'aula que finalitzen amb les implementacions dels nostres alumnes en entorns de treball real, com a punt de connexió amb la realitat laboral, tot aportant el plus de la formació adquirida.

Desenvolupament

Dins de l'àmbit temàtic *Metodologies, estratègies i experiències que afavoreixen l'assoliment de les competències professionals*, presentem la reflexió feta a nivell d'escola que ens ha portat a trenar un seguit de relacions entre Escoles Bressol i serveis educatius que finalment reverteixen en el bé dels docents del centre, dels alumnes i de les pròpies escoles bressol i serveis educatius diversos¹.

1.- Partim de l'anàlisi de les *competències professionals* del títol i analitzem tot allò de la realitat professional que com a docents ens caldria tornar a experimentar per tal de connectar-la més i millor amb la pràctica docent.

2.- Es programen i es realitzen les *estades professionals del professorat* del cicle en empreses.

3.-L'experiència s'incorpora a la *realitat de l'aula*.

4.- Es generen *projectes*, es creen *materials i recursos* que responen a necessitats reals dels llocs de treball. Aquestes propostes es corresponen amb alguns dels RA que proposa el currículum en les UF's abans esmentades².

¹ Esquema de les interaccions establertes

² Maletes pedagògiques al CRP de Ciutat Vella

5.- Implementació: els projectes i activitats s'implementen en escoles bressol i CEIP. Les propostes materials realitzades es presenten al CRP del districte on és valorat i avaluat i es lliure per tal que des de diferents centres educatius en puguin fer ús. La satisfacció dels tres sectors és considerablement més alta, els alumnes es troben en situació de poder assolir més satisfactòriament les competències professionals, el professorat se sent més satisfet i les implementacions suposen, en certa manera, un valor afegit als centres de treball on es realitzen³.

Avaluació

L'avaluació és transversal i en queden implicats tots els agents: *escola*, *empresa* i *alumne*. Es realitza a diferents nivells:

- Les estades formatives dels professors
- Les competències assolides pels alumnes i la qualificació dels RA
- L'experiència, de forma global, i des de totes les perspectives.

Conclusions

Després de portar a terme aquesta experiència arribem a les següents conclusions:

- S'estableixen unes relacions més estretes amb les empreses del sector
- Es produeix un diàleg viu entre el centre de treball i el centre de formació. Es consolida una relació del tipus Guanyar-Guanyar que comporta:
 - actualització del professorat
 - millora en la formació dels alumnes
 - suport a nivell de RRHH i materials a les Escoles Bressol i equipaments que reverteix en la millora del servei
- Necessitat per part del professors de repetir estades amb altres objectius i en altres centres per ampliar bagatge. Donat el valor afegit a la qualitat docent, aquesta experiència es vol estendre a altres famílies de l'escola.
- Creació d'una xarxa de col·laboracions recíproques.
- Alt nivell de satisfacció per alumnes i professors.

³ Racons de joc a una Escola Bressol

Projectes amb l'entorn

Llorenç Planes Casals

lplanes@uoc.edu

Encarna Bosch Grau

ebosch4@xtec.cat

Institut Guillem Catà de Manresa

Dirigit a

ASCT Animació Sociocultural i turística.

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

En ser un projecte inserit a l'organització del currículum a través de projectes de treball, les competències que es posen en relleu són totes en un accent o altre:

De programació i avaluació

D'anàlisi

De capacitat per conduir reunions amb grups

De comunicació i expressió

Mòdul professional

En la mateixa línia, creiem que toca, fonamentalment, aquests mòduls que citem, però d'una manera o altra també es posen en joc competències d'altres mòduls, sigui d'una manera directa o indirecta.

MP -4 Animació en l'oci i el temps de lleure

MP-5 Animació i dinàmica de grups

MP-9 Intervenció socioeducativa amb joves

MP-8 Informació juvenil

MP-7 Desenvolupament comunitari

Unitat Formativa

Coherentment amb el sistema de treball per projectes, són moltíssimes les unitats formatives que es treballen. De fet, nosaltres tenim les unitats formatives obertes durant tot el curs, perquè les treballem de manera cíclica, és a dir, donem com més voltes i més mirades diferents millor a cadascuna de les unitats formatives. D'aquesta manera les que parlen més d'implementar o experimentar es duen a terme durant tot el curs i a la vegada treballem els conceptes a la mesura que aquests es posen en ús.

Resultat d'aprenentatge

Les que fan referència a aplicar tècniques de comunicació, d'implementació d'activitats inserits en plans, programes i projectes dins de l'àmbit del desenvolupament comunitari. Tècniques d'anàlisi i d'avaluació ...

Paraules clau

Educació pel Desenvolupament
Projectes participatius
Participació ciutadana
Governança
Dinamització de col·lectius diferents

Exposició de l'experiència

Dins de l'àmbit del desenvolupament comunitari i en col·laboració amb un col·lectiu que assessora i intervé en centres educatius i comunitats en general en programes d'Educació pel Desenvolupament, hem col·laborat diverses vegades en la dinamització de grups per tal de , reflexionar, escollir i prendre decisions.

En aquest cas, es tractava de monitoritzar l'activitat anomenada de *Somni*, dins d'un pla per a l'excel·lència educativa a l'Institut Escola de Navàs (Bages), que al seu torn està inserit en un projecte de poble per a la millora educativa en general.

El projecte d'Animació consistia a donar resposta a l'encàrrec :

La comunitat educativa de l'Institut Escola Sant Jordi de Navàs havia d'imaginar el seu centre en una situació d'excel·lència i fer un llistat de propòsits, temes , activitats per a esdevenir el centre somniat. De tot allò que s'escollís, es triarien tres propòsits que poguessin dur-se a terme en el termini d'un curs.

Els sectors a treballar havien de ser: Alumnat, Professorat, Famílies, Administració i persones relacionades amb el centre.

El treball consistia en:

1.-Anàlisi de la realitat.

Conèixer el centre, les seves característiques, la història l'entorn. Anàlisi documental i entrevistes, i una visita de camp.

Elaboració de materials i recursos per dinamitzar grups de nens i nenes i nois i noies, i per conduir una assemblea general amb tots els agents implicats.

Elaboració i buidatge d'una enquesta per a cada sector.

2.- Dinamitzar i monitoritzar amb grups-classe de primària i ESO

Conduir una assemblea general amb tots els agents implicats en la comunitat educativa (Alcalde, regidors, tècnics, mestres i professors, mares i pares i personal no docent del centre).

Desenvolupament

D'aquesta manera vam organitzar:

1.-Quatre sessions de treball a l'aula per fer l'anàlisi del cas, programar les sessions i elaborar els materials per les dinàmiques i per a les reunions. (En el nostre cas, les col·loquem on millor vagi en el temps i trenquem esquemes horaris, de manera que prioritzem el projecte a l'organigrama espacio-temporal).

2.- Dues sessions matinals:

* Una de dues hores per tal de treballar amb l'alumnat, tot dinamitzant l'activitat d'imaginar millores per al centre. Al mateix temps elaboràvem i passàvem una enquesta a professorat i famílies.

* Una per a treballar el debat i la tria de temes entre l'alumnat i també amb famílies, professorat i administració local. Amb dues parts: La primera com a dinàmiques amb grups d'alumnes, i la segona com a assemblea general de la comunitat. (També, seguint la lògica del treball per projectes, ho fem el dia que vagi més bé al centre de Navàs en aquest cas, i per tant aquells dos matins no es segueix l'esquema d'horari prefixat)

Al final s'havien escollit tres temes per treballar durant el curs, que sortien de l'interès de la comunitat en general de l'Institut Escola.

Avaluació

Una reunió amb el centre per part del professorat: El grau de satisfacció va ser molt alt, amb tots els objectius aconseguits.

Una sessió d'avaluació tot analitzant els objectius i propòsits tant del nostre cicle com del centre que en féu l'encàrrec.

Conclusions

No és el mateix parlar, imaginar o veure que experimentar, viure i sentir. L'experiència d'aquest i de tots els projectes, és sempre clau. El sentit de responsabilitat, de repte aconseguit, d'anàlisi d'un mateix davant situacions reals i compromeses i en definitiva, l'experimentació real d'allò que abans i després reflexionem a l'aula, és un veritable tresor educatiu.

Les dificultats estan en les capacitats que a voltes l'alumnat demostra, que es troba un xic per sota de l'exigència del projecte. En aquests casos, solem ser nosaltres, els professors, que actuem d'agent subsidiari i completem tècnicament l'activitat fins allà on ens és possible.

En el projecte que ens ocupa el rendiment va ser alt donat que els estudiants ja havien participat en múltiples activitats i projectes de dinamització de joves, amb menys dificultat. L'apoderament dels estudiants en culminar una activitat d'aquest tipus resulta molt útil per a la seva confiança i formació en general.

Saber dinamitzar, conduir, guiar, acompanyar, comunicar, expressar.

Practicar l'anàlisi i la discussió prèvies, l'elaboració de guions i materials
Treure conclusions de l'anàlisi avaluativa, aprendre dels errors (...)

L'aprenentatge 'cíclic', és a dir, l'aprenentatge basat en anar descrivint cercles o bucles d'aprenentatge basats en la investigació- acció, permet anar adquirint habilitats als estudiants i automatitzant processos. Així, l'activitat habitual que duen a terme al propi institut amb alumnat de l'ESO dins de les tutories, els forma de manera que de mica en mica van procedint amb més competències.

Per altra banda, cal constatar que l'èxit -malgrat els errors i les dificultats- en les activitats i projectes duts a terme dins l'entorn social, dona un caràcter divulgador de l'ofici d'animador que comporta que cada vegada arribin més encàrrecs i propostes per anar continuant en la participació de projectes servei d'aquesta mena. Ara, molt sovint, també hem de ser capaços de triar, d'escollir i fins i tot, de saber dir no.

La Comissió d'Atenció a la Diversitat a la Formació Professional, una idea innovadora a l'institut Ribot i Serra de Sabadell

Encarna Molina

Susana Pinto

Pilar Torrico

iesribotiserra@xtec.cat

INS RIBOT I SERRA

Dirigit a:

Professorat de Formació Professional

Paraules clau

Necessitats educatives Específiques (NEE), Comissió d'Atenció a la Diversitat (CAD), Formació Professional (FP).

Exposició de l'experiència

Resum

La inclusió escolar i la cohesió social són dos dels principis generals que inspiren el sistema educatiu de Catalunya (Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació), que se sustenten en el reconeixement internacional sobre el fet que l'educació inclusiva és un pilar fonamental per promoure la inclusió social de totes les persones en tots els àmbits de la vida, des de la infància fins a la vellesa.

“L'educació inclusiva és el procés pel qual s'ofereix a tots els infants, sense distinció de la discapacitat, la raça o qualsevol altra diferència, l'oportunitat per continuar essent membre de la classe ordinària i per aprendre dels seus companys, i juntament amb ells, dins l'aula.”
Susan Bray Stainback.

Durant els darrers anys s'ha parlat molt sobre la inclusió i l'atenció a la diversitat de l'alumnat però quan aquest cursa uns estudis posobligatoris, el professorat es troba amb una realitat força complexa; cada vegada tenim més alumnat a les nostres aules amb necessitats educatives específiques (NEE), no hi ha un traspàs d'informació sistemàtica, que sí es dona a l'escolaritat obligatòria, en aquest nivell educatiu no existeix i tampoc es compta amb els mateixos recursos, Per altra banda, ens trobem alumnat que arriba amb una manca d'informació o orientació vers el cicle que vol estudiar, alumnat que vol cursar uns estudis de Formació Professional i que per les NEE no poden obtenir el títol degut a què, per les seves característiques, no poden assolir les competències professionals del cicle.

Davant aquest situació, i veient que cada vegada hi havia més casos i de més dificultat, el professorat dels cicles formatius de Serveis a la Comunitat (professorat llicenciat en

psicologia i/o pedagogia) de l'Institut Ribot i Serra va plantejar crear una Comissió d'Atenció a la Diversitat (CAD) per detectar, registrar i intervenir amb aquest alumnat i orientar o assessorar al professorat i a les famílies si fos necessari. Es va exposar la idea al cap d'estudis de FP del centre i tant ell com la resta de l'equip directiu la van recolzar.

Desenvolupament

-Detecció de casos

L'experiència es va iniciar durant el curs 2013/14 amb dues professores. De les hores de permanència del centre es va donar una hora a cadascuna. Durant aquesta hora setmanal, es va fer un registre de l'alumnat que s'havia detectat amb NEE, intervencions amb aquest alumnat, elaborar diferents documents i es van establir les funcions i línies d'actuació de la CAD.

Les funcions que es van establir de la CAD serien: identificació/detecció d'alumnat amb NEE, recolzament al professorat, reunions amb les famílies i/o tutor/a legal, atencions individualitzades, recollida i seguiment dels casos i coordinació amb la psicopedagoga, Integradora Social, Serveis educatius (EAP, CRP i LIC), Serveis Educatius Específics (CREDA, CREDV) i Suports Educatius als Departaments de Benestar Social i Família, Salut i Justícia, si és el cas.

-Resposta davant d'un cas

A principi de curs l'equip de la CAD envia un qüestionari al professorat perquè envii informació d'aquell l'alumnat que pugui presentar alguna NEE. A partir d'aquesta informació, parlem amb el tutor/a legal de l'alumne/a i amb aquest mateix per ampliar aquesta informació i valorar què podem fer des de la CAD. En els casos que existeixi un dictamen inicial o aquells en què requereixen d'atenció externa informem a l'EAP.

Darrerament, ens hem trobat que es matricula alumnat que per les seves característiques i/o diversitat funcional tindrà dificultats per assolir el títol. En aquest casos la normativa preveu que es poden realitzar mesures flexibilitzadores i/o modificacions curriculars.

DECRET 240/2005, de 8 de novembre, pel qual s'estableixen diverses mesures flexibilitzadores de l'oferta dels ensenyaments de formació professional específica.

L'objecte d'aquest Decret és establir diverses mesures flexibilitzadores de l'oferta dels ensenyaments de formació professional específica per tal de millorar la formació al llarg de la vida, possibilitar l'adaptació a les situacions personals i professionals de l'alumnat i millorar l'oferta i la qualitat de l'educació. Les mesures flexibilitzadores de l'oferta dels ensenyaments de formació professional específica que s'estableixen, són les següents:

a) La impartició parcial de cicles.

- b) Les distribucions temporals extraordinàries i les distribucions conjuntes.
- c) La matrícula parcial, amb dues possibilitats: oferta de places vacants, i oferta específica de cicles formatius amb matrícula parcial.
- d) Les col·laboracions per impartir crèdits en entorns laborals.
- e) Les ofertes a col·lectius singulars.

DECRET 284/2011, d'1 de març, d'ordenació general de la formació professional inicial determina, en l'article 15, que el Departament d'Ensenyament ha d'establir el marc reglamentari de les modificacions curriculars que facilitin l'assoliment dels objectius establerts per a la formació professional inicial per a alumnes amb necessitats educatives específiques.

La modificació pot ser proposada pel mateix alumne, o pels seus pares o tutor o tutora legal si és menor d'edat, o pel centre educatiu, a proposta de l'equip docent, vistes les necessitats educatives específiques i les competències professionals que ha assolir en el cicle formatiu. les modificacions curriculars Correspon al centre, amb la col·laboració de l'EAP, si escau, i amb l'assessorament de la Inspecció d'Educació, elaborar la proposta de modificació curricular.

La Direcció General de Formació Professional Inicial i Ensenyaments de Règim Especial pot resoldre dos tipus d'autoritzacions:

1. Modificacions curriculars que puguin garantir l'assoliment de la competència general del cicle formatiu i conduir, una vegada superat el cicle, a l'obtenció del títol de tècnic o tècnica, o tècnic o tècnica superior. La modificació curricular pot comportar canvis en els objectius i continguts dels crèdits o en els criteris d'avaluació i continguts de les unitats formatives, o bé en alguns resultats d'aprenentatge d'unitats formatives no directament relacionades amb les unitats de competència. Així mateix, també pot comportar canvis en la distribució dels Cicles de formació professional o, en casos excepcionals, la supressió total d'algun crèdit o unitat formativa no relacionada directament amb les unitats de competència professional del títol.

2. Modificacions curriculars que no puguin garantir l'assoliment de la competència general del cicle, però sí conduir a l'obtenció d'un certificat d'estudis parcial. Aquestes modificacions curriculars poden preveure la supressió total d'algun o alguns crèdits, mòduls o unitats formatives, la modificació de la distribució ordinària del cicle i la modificació, si cal, dels objectius terminals i continguts dels crèdits o dels resultats d'aprenentatge i criteris d'avaluació de les unitats formatives que ho necessitin. El centre ha d'expedir un certificat d'estudis parcials dels crèdits, mòduls

o unitats formatives superades d'acord amb la modificació feta i, si escau, el certificat de competències professionals acreditades.

Prèvia demanda, en aquests casos la CAD es reuneix amb l'equip docent que farà la proposta de modificació curricular. A partir d'aquí el tutor/a de grup amb la CAD parlarà amb la família i/o tutor/a legal i amb l'alumne/a per informar de la proposta de modificació curricular.

Per sol·licitar una modificació curricular d'un cicle formatiu, el director o directora del centre ha de trametre al director o directora dels serveis territorials o, a la ciutat de Barcelona, al o a la gerent del Consorci d'Educació la documentació següent: sol·licitud signada per l'alumne, o pel pare, la mare o el tutor o tutora legal si és menor d'edat. Documentació acreditativa de les causes que motiven la petició: certificat del centre d'atenció a les persones amb discapacitat (CAD) i certificat mèdic, on consti el caràcter permanent o temporal de la malaltia, lesió o trastorn. Crèdits o unitats formatives que es proposa modificar.

Resultats

-Tipus de casos

La tipologia de les necessitats educatives que ens hem anat trobant al llarg d'aquest tres anys (Taula 1) que dura l'experiència van des de dificultats d'aprenentatge derivades de discapacitat física (deficiències auditives, deficiència motriu o deficiència visual) psíquica (retards mentals lleus o moderats), dislèxia, disgrafia, trastorn per dèficit d'atenció amb hiperactivitat o sense (TDAH/TDA)...; problemàtiques familiars (violència de gènere, manca de recursos personals i econòmics...) i/o malalties mentals (esquizofrènia, trastorn bipolar, quadres depressius...).

Taula 1. Resum de les intervencions fetes

Curs	Casos Registrats	At. Individualitzades/ Intervencions
2013/14	21	34
2014/15	33	53
2015/16	48	61

Conclusions

En aquests tres cursos, s'ha aconseguit que la CAD formi part de l'estructura del centre, alumnat i professorat la coneixen i en fan ús i així queda reflectit en el NOFC. Amb el temps vam veure que era insuficient pel volum d'alumnat del centre i el número de casos que anava en augment, per tant es va ampliar el número d'hores de dedicació de la CAD a aquestes professores, d'una a tres hores setmanals, i el nombre de professorat de la comissió.

Per acabar, cal dir que cada curs augmenta el nombre de casos atesos, bé per què hi ha un alumnat que per les seves característiques, no tenen altres recursos i el departament no li ofereix una formació adaptada a les seves necessitats, o bé per què el professorat està més sensibilitzat.

El nostre repte com a CAD és que aquest fos un servei més dels institut on s'imparteixen estudis de Formació Professional de forma reconeguda pel Departament d'Ensenyament. D'aquesta manera pensem que milloraria significativament la qualitat de l'ensenyament.

Referents bibliogràfics

- DECRET 240/2005, de 8 de novembre, pel qual s'estableixen diverses mesures flexibilitzadores de l'oferta dels ensenyaments de formació professional específica. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya Núm. 4507 – 10.11.2005
- DECRET 284/2011, d'1 de març, d'ordenació general de la formació professional inicial determina, en l'article 15, sobre el marc reglamentari de les modificacions curriculars. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya Núm. 5830 – 3.3.2011
- Documents per a l'organització i la gestió dels centres Cicles de formació professional. Cursos per a l'accés al grau mitjà i al grau superior 23/06/2016
- *Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació (escola inclusiva)*
- *Susan Bray Stainback (2001): "L'educació inclusiva: definició, context i motius". Suports, vol. 5, núm. 1, pàg. 18.*